

Naantali*

Tilinpäätös 2022

Kaupunginhallitus 27.3.2023

Kaupunginvaltuusto xx.xx.2023

SISÄLLYSLUETTELO

Toimintakertomus	3
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
Kaupunginjohtajan katsaus	3
Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	9
Yleinen taloudellinen kehitys	14
Turun talousalueen kehitys ja kaupungin kannalta tärkeät hankkeet	14
Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	15
Koronapandemiasta aiheutuneet muutokset tuloihin ja menoihin sekä valtiolta saadut koronatuot valtiolta	18
Olennaiset poikkeamat käyttötalousarvioon	19
Kaupungin henkilöstö	19
Ympäristötekijät	20
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	20
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	21
Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä	22
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	23
Tilikauden tuloksen muodostuminen	23
Toiminnan rahoitus	24
Rahoitusasema ja sen muutokset	26
Kaupungin ylijäämän / alijäämän kehitys	29
Kokonaistulot ja –menot	30
Kaupunkikonsernin toiminta ja talous	31
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	31
Konsernin toiminnan ohjaus	32
Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	33
Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	33
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	34
Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	35
Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	39
Talousarvion toteutuminen	41
Strategiasta johdetut kaupunkitason vuositavoitteet	42
Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	
Käyttötalouden toteutuminen	
Hallintopalvelut	49
Sosiaali- ja terveyspalvelut	80
Sivistyspalvelut	113
Tekniset palvelut	137
Vesihuoltolaitos	177
Käyttötalous yhteensä - taulukot	179
Investointiosan toteutuminen	193
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	215
Rahoitusosan toteutuminen	216
Investointien toteutuminen	217
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	218

Tilinpäätöslaskelmat	223
Tuloslaskelma	224
Tase	225
Rahoituslaskelma	227
Konsernilaskelmat	227
Tilinpäätöksen liitetiedot	232
Eriytetyt tilinpäätökset	259
Vesihuoltolaitoksen taseyksikkö	260
Hulevesitoiminnan laskennallinen eriyty	267
Allekirjoitukset ja merkinnät	274
Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä	275
Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	276

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan muutti talouden suunnan

Venäjä hyökkäsi 24. helmikuuta Eurooppaan, Ukrainaan. Geopoliittiset jännitteet kasvoivat globaalisti, erityisesti Euroopan ja Venäjän välillä. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, sitä seurannut energiakriisi ja nopea inflaatio ovat heikentäneet kansainvälistä taloutta ja erityisesti Euroopan talouden kasvua.

Suomen talous kasvoi vuonna 2022 hyvän alkuvuoden ansiosta 1,9 %. Talouskasvu hiipui loppuvuonna 2022 lisääntyneen epävarmuuden, energiakriisin, kiihtyneen inflaation ja markkinakorkojen nousun seurauksena. Nopea inflaatio on syönyt kotitalouksien ostovoimaa, ja kuluttajien luottamus on vajonnut erittäin alhaiseksi. Epävarmuus on painanut yksityisen kulutuksen lisäksi investointikysyntää.

Inflaatio kiihtyi vuonna 2022. Energian sekä raaka-aineiden hinnat kallistuivat ja tarjontaketjujen häiriöt pitkittyivät. Kuluttajahinnat nousivat ja kustannuspaineet välittyivät ruoan, kulutustavaroiden ja palveluiden hintoihin. Nopean inflaation vuoksi Euroopan keskuspankki nosti korkoja, mikä jarrutti edelleen yksityistä kulutusta.

Suomen talouden odotetaan ajautuvan lievästi taantumaan vuonna 2023 ja bruttokansantuotteen supistuvan 0,5 %. Taantumaa odotetaan jäävän kuitenkin melko lyhytkestoiseksi. Kasvun odotetaan elyvän 1,1 prosenttiin vuonna 2024 ja edelleen 1,5 prosenttiin vuonna 2025. Inflaation odotetaan puolestaan hidastuvan 5 prosenttiin vuonna 2023. Ostovoima – ja sen myötä yksityinen kulutus – alkavat hiljalleen elpyä, kun inflaatio hidastuu.

Työllisyystilanne on normalisoitunut vuoden 2022 aikana koronapandemian jälkeiseen ”uuteen normaaliin”. Työkäisen väestön määrän väheneminen on jo näkynyt työllisyyden suotuisana kehityksenä. Talouskasvun pysähtyminen vuoden 2022 loppupuoliskolla ja yritysten heikentyneet työllisyysodotukset muuttavat todennäköisesti myös työmarkkinoiden suhdannetilannetta heikommaksi – työllisyyden kasvu voi hidastua ja työttömyysaste nousta väliaikaisesti. Samalla työvoimapula helpottanee suhdanneherkillä toimialoilla. Työllisyyden odotetaan pysyvän kuitenkin hyvänä, koska taantuma jää lyhytaikaiseksi ja monilla aloilla työvoimapula on rakenteellista.

Suhdannetilanteen heikkeneminen, taloudellisten näkymien epävarmuus sekä kohonneet rahoituskustannukset alkavat näkyä myös yksityisissä investoinneissa, jotka supistuvat vuonna 2023. Asuinrakentaminen oli hyvin vilkasta vuonna 2022, mutta sen odotetaan heikkenevän selvästi vuonna 2023 kohonneiden korkojen ja rakennuskustannusten korkean tason vuoksi.

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen siirto vuoden vaihteessa hyvinvointialueille käynnisti kuntien historian suurimman hallinnollisen kuntauudistuksen. Tulevina vuosina kuntakentän edessä on julkisen talouden vakauttamistarve, talouden vaimeat kasvunäkymät, sekä hyvinvointialueiden kasvava rahoitustarve. Kunnat ja koko kuntakenttä kaipaavat uudistamista, tehtävien uudelleen järjestämistä ja toimintatapojen uudistamista – uudistamistarve on kokonaisuutena pelkkää rahoituspohjan vahvistamista laajempi. Kuntakenttä varautuu myös hyvinvointialueuudistuksen sekä työ- ja elinkeinopalvelu-uudistuksen jälkeiseen valtionosuusjärjestelmän uudistukseen.

Työttömyydestä kohti kiristyvää työvoimapulaa

Työllisyyskehityksessä palattiin normaalitilanteeseen. ELY-keskuksen julkaiseman työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa Varsinais-Suomessa 9,4 % eli 0,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömien osuus työvoimasta oli Varsinais-Suomessa pienempi kuin koko maassa (9,9 %).

Työkäisen väestön määrän väheneminen näkyy suoraan työllisyyskehityksessä. Vuosina 2021 ja 2022 työvoiman kysyntä on ollut poikkeuksellisen vilkasta ja lähes kaikilla aloilla osajia on haettu avoimiin työpaikkoihin enemmän kuin edellisinä vuosina. Eniten paikkoja on ollut auki hoitosektorilla, jossa työvoiman kysyntä oli yli 26 % suurempaa vuonna 2022 verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen. Paikkoja on ollut määrällisesti runsaasti auki myös hotelli- ja ravintolasektorilla sekä teollisuudessa ja kaupan alalla.

Tilanne työvoiman saatavuuden osalta heikkenee nopeasti tulevina vuosina. Kohtaanto-ongelma vaivaa kuitenkin työmarkkinoilla, työpaikkoja on runsaasti avoinna, mutta työttömänä olevien osaaminen ei täysin kohtaa tarjolla olevien työtehtävien kanssa. Tähän kohtaanto-ongelmaan on tulevina vuosina pyrittävä löytämään nopeita ja tehokkaita ratkaisuja.

Vuonna 2022 työttömyysaste Naantalissa oli melko tasainen ympäri vuoden ja se oli hyvin samaa tasoa kuin ennen pandemiaa, vuonna 2019. Naantalin työvoima oli joulukuun 2022 lopussa 9 082 henkilöä. Heistä työttömänä oli 645 henkilöä, eli 7,1 %, ja lomautettuja 65 henkilöä. Tavanomaisesti joulukuun aikana työttömien määrä kasvaa marraskuuhun verrattuna, kuten myös vuoden 2022 aikana. Työttömänä oli marraskuussa 586 henkilöä, eli 6,5 %, ja heistä lomautettuja oli 43 henkilöä. Lomautettujen määrä on laskenut merkittävästi vuosien 2021 ja 2022 aikana. Vuonna 2022 lomautettujen määrä oli kuitenkin edelleen suurempi kuin ennen pandemiaa vuonna 2019.

Huhtikuussa 2022 työttömyysaste oli Naantalissa ensimmäistä kertaa kymmeneen vuoteen alle 6 %. Huomionarvoista kuitenkin on, että pitkäaikaistyöttömiä on edelleen huomattavasti enemmän kuin ennen koronapandemiaa, vaikkakin pitkäaikaistyöttömyyden trendi on kesästä 2021 alkaen ollut tasaisesti laskeva. Talouden elpymisen ja työllisyyden parantumisen vaikutukset näkyvät yleensä pitkäaikaistyöttömyydessä viiveellä. Pitkäaikaistyöttömien on vaikeampi työllistyä kuin työpaikan vaihtajien tai lyhyemmän ajan työttömänä olleiden. Pitkäaikaistyöttömien määrästä huolimatta työmarkkinatuen kuntaosuuden piirissä oli vuoden 2022 joulukuussa ainoastaan 75 henkilöä. Tämä kertoo osaltaan, että Naantalın työllisyyspalvelut on onnistunut aktivoimaan ja ohjaamaan työttömiä palvelujen piiriin.

Väkiluvun kasvussa ennätysellinen vuosi – asuntomessut siivittivät huipputulokseen

Naantalın väkiluku oli Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan joulukuun lopussa 2022 19 828. Naantalın väkiluvun kasvu on pitkään ollut hyvin maltillista, mikä johtuu suurelta osin ikääntyneestä väestörakenteesta ja negatiivisesta luonnollisesta väestönlisäyksestä eli kuolteiden enemmyydestä syntyneisiin nähden (85 henkilöä).

Naantalın väkiluku kasvoi vuonna 2022 väkiluvun peräti 249 henkilöä. Tämä oli ennätysellinen lukema. Vuoden aikana syntyi 149 lasta. Kuntien välisen muuttoliikkeen muuttovoitto oli 299 henkeä ja nettomaahanmuutto 30 henkeä. Vahva muuttovoitto on tulevaisuudessa edellytys sille, että väkiluku ja verotulokertymä pysyvät kasvussa. Muuttovoittoa on kuitenkin ohjattava strategisesti maankäytöllä ja kaavoituksella, jotta erityisesti varhaiskasvatuksen ja opetuksen palveluverkon kehitys säilyy hallittuna.

Vuoden 2022 osalta Naantalın asunto-ohjelman tavoitteet ovat toteutuneet erinomaisesti, pääosin yli asetettujen tavoitteiden. Rakentamisen osalta vuosi oli erittäin vilkas ja asuntomessuvuodella oli oma, merkittävä vaikutuksensa tulokseen. Vuonna 2022 valmistui yhteensä 188 uutta asuntoa, joista 22 oli kerrostaloasuntoja, 52 rivitaloasuntoja ja 110 omakotitaloasuntoja.

Näistä manner-Naantalissa valmistui 82 asuntoa (44 %) ja Luonnonmaalla sekä muualla saaristossa yhteensä 106 asuntoa (56 %). Rakentamisen painopiste siirtyi vuoden aikana vahvasti Luonnonmaalle. Rakennuslupia myönnettiin selvästi aiempia vuosia enemmän, ennätyskelliset 285 kappaletta. Rakennusvalvonnalla oli hyvin kiireinen ja kuormittava vuosi, mutta suuresta työmäärästä huolimatta palaute asiakkailta oli kiittävää.

Vuonna 2022 valmistui 33 ARA-asuntoa. Keskustaan valmistui TA-Asumisoikeus Oy:n 22 asunnon kohde ja asuntomessualueelle Naantalin Vuokratalot Oy:n 11 asunnon ARA-kohde Lounatuuli 9. Myös vuodelle 2023 on odotettavissa valmistuvia ARA-hankkeita. Perhetalon alueen asumisoikeuskohteesta (18+20 asuntoa) on laadittu esisopimus tontinluovutuksesta vuonna 2022 ja kohteen rakentamisen ennakoidaan alkavan vuoden 2023 aikana. Naantalin Vuokratalot Oy:n kohteista vuoden 2023 aikana valmistuu Nuhjalan Ruotumestarintien 1- ja 2-vaiheet eli 84 asuntoa sisältävä ARA-kohde. Naantalin Vuokratalot Oy panostaa vahvasti uusiin kohteisiin, mikä osaltaan lisää Naantalin vuokra-asumisen tarjontaa ja laadukkaan vuokra-asumisen edellytyksiä.

Kaupungin tonttivaranto Naantalissa oli vuoden lopussa 59 omakotitalotonttia, 20 asuinpien-talotonttia ja lisäksi asuinkeuhkotaloteilla on yhteensä 12 rakennuspaikkaa. Tämä tarkoittaa yhteensä 359 asunnon tonttivarantoa. Yksityisessä tonttivarannossa oli vuonna 2022 noin 346 tonttia.

Hyvinvointialueuudistukseen varautuminen teetti runsaasti työtä

Eduskunta hyväksyi hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä koskevan lainsäädännön 23.6.2021. Hyvinvointialueiden perustaminen ja aluevaalit synnyttivät uuden, demokraattisesti valitun aluehallinnon tason Suomeen. Hyvinvointialueuudistus päätti pitkän aikakauden, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuuta toteuttivat kunnat.

Varsinais-Suomessa hyvinvointialueen valmistelu aloitettiin vasta lainsäädännön voimaantulon jälkeen syksyllä 2021, ja valmistelu lähti erittäin hitaasti liikkeelle. Vuosi 2022 näyttäytyi puolestaan kiivaan ja kiireisen valmistelun ajanjaksona niin hyvinvointialueella kuin kaupungissakin.

Kaupunki valmistautui vuoden 2022 aikana hyvinvointialueuudistukseen monin eri tavoin ja valmistautuminen oli hyvin työllistävää vuoden aikana. Kaupunki muun muassa luovutti tietoa lukuisin eri tietopyynnöin sosiaali- ja terveydenhuollon, henkilöstö- ja taloushallinnon sekä tietohallinnon ja tiedonhallinnan toiminnoissa, osallistui kymmeniin valmisteleviin työryhmäkoukuihin, teki tarvittavat sopimusjärjestelyt hyvinvointialueen toiminnan tukemiseksi ja sopimusten sujuvaksi siirtämiseksi ja loi yhteistyösuhteita hyvinvointialueen poliittiseen ja virka-johtoon.

Lisäksi Naantalin kaupunki valmistautui uudistukseen kilpailuttamalla ja valmistelemalla sopimuksen Luonnonmaan palvelutalon toteuttamisesta. Hanke sai myönteisen ARA-päätöksen 29.12.2022. Hanketta koskeva sopimus siirtyi hyvinvointialueelle 31.12.2022. Lisäksi kaupunki siirsi Aurinkosäätiön palvelutuotannon kaupungille syksyn 2022 aikana ja edelleen hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta lukien. Nämä toimenpiteet tähtäsivät palveluiden ja työpaikkojen säilyttämiseen Naantalissa myös tulevina vuosina.

Vuoden vaihteessa kaupungin työntekijöistä 515 henkilöä siirtyi hyvinvointialueen palvelukseen.

Henkilöstöllemme kuuluu suuri kiitos vuoden 2022 aikana tehdystä valmistelutyöstä ja tuesta hyvinvointialueelle toiminnan valmisteluvaiheessa. Vaikka työmäärä oli valtava, henkilöstömme asenne oli esimerkillisen myönteinen ja osaamisemme auttoi myös muuta varsinais-suomalaista kuntakenttää valmistautumisessa uudistukseen. Lämmin kiitokseni jokaiselle valmistelutyöhön osallistuneelle.

Naantalin uusi kaupunkistrategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 29.8.2022. Kaupunkistrategia antaa suuntaviivat kaupunkiorganisaation kehittämiseksi hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Strategia korostaa Naantalille tyypillistä positiivisuutta, vastuullisuutta ja luottamusta, mutta nostaa esille myös uudistumisen tarpeen. Tähän tarpeeseen pyrimme vastaamaan vuodesta 2023 eteenpäin.

Koronapandemia vaikutti edelleen kaupungin toiminnassa vuoden 2022 aikana, erityisesti alkuvuoden aikana. Toistuvista, koko väestöä koskettavista rokotuskierroksista siirryttiin vaivaa sairastamista kohden ja kansalliset koronarajoitukset purettiin. Vuonna 2022 koronapandemia vaikutti erityisesti henkilöstön sairastavuuden osalta, ja sairauspoissaoloja sekä sijaisjärjestelyjä oli alkuvuonna paljon. Kesää kohden tilanne rauhoittui. Henkilöstön joustavuudella oli tärkeä merkitys kaupungin palvelutuotannon turvaamisessa koko koronapandemian aikana.

Elinvoimaa parantavat hankkeet hyvässä vauhdissa

Kaupungin tärkeimmän hankkeen, E18 Turun kehätien parantaminen TEN-T ydinverkkokäytävän vaatimuksia vastaavaksi oli vuoden 2022 ajan tiesuunnitelman laadintavaiheessa. Tiesuunnitelman laatiminen välille Raisio–Naantali aloitettiin syksyllä 2021. Tiesuunnitelman valmistuminen ajoittuu loppuvuoteen 2023. Tämän jälkeen tiesuunnitelma menee Traficomien hyväksymismenettelyyn, ja mikäli tiesuunnitelmasta ei tule valituksia, E18-tie välille Raisio–Naantali on toteuttamisvalmiudessa vuoden 2025 aikana. Hankkeen toteutuminen vaatii eduskunnan päätöksen rahoituksesta. Yhtäaikaisesti E18-tien tiesuunnitelman kanssa eteni hankkeeseen liittyvä asemakaavoitus.

Lisäksi vuoden 2022 loppupuoliskolla suunniteltiin ja valmisteltiin mahdollisuutta käynnistää kaukojunaliikenne Naantaliin Turun ratapiharemontin valmistuttua. Raideliikenneyhteys on hieno mahdollisuus Naantalille ja Raisiolle, ja edellyttää ensi vaiheessa kaavoitusta ja liikennesuunnittelua sekä hankkeen vaikutusten arviointia. Yhteistyö VR:n ja Väyläviraston kanssa on ollut aktiivista.

Vuoden 2022 kesällä pidettiin Naantalin Asuntomessut Lounatuulen alueella Luonnonmaalla. Asuntomessut ajoittuvat monelta osin hyvään tilanteeseen. Asuntomessujen aikana välttyttiin koronapandemian vuoksi asetetuilta rajoituksilta ihmisten liikkuvuuteen ja koronatilanne oli muutoinkin kohtuullinen. Toisaalta Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset eivät vielä olleet täysin realisoituneet hintojen nousuna. Asuntomessujen kävijämäärään, 116 000 kävijää, voidaan olla hyvin tyytyväisiä. Asuntomessukävijöiden antama palaute oli erinomaista (NPS 60) ja kävijätyytyväisyydeltään Naantalin Asuntomessuja voidaankin kutsua kaikkien aikojen asuntomessuiksi.

Naantalin kaupungin puolesta lämpimät kiitokset Osuuskunta Suomen Asuntomessuille. Saatamaton yhteistyö messutapahtuman aikana mahdollisti asuntomessujen täysimääräisen hyödyntämisen kaupungin omaan edunvalvontatyöhön kaupungille tärkeiden hankkeiden osalta. Koko kaupungin panos aina yrittäjistämme päätöksentekijöihin, kaupungin henkilöstöön ja yhteistyökumppaneihimme oli merkittävä asuntomessujen suunnittelun, rakentamisen ja messutapahtuman onnistumisen kannalta. Voimme olla ylpeitä yhteisestä suorituksestamme ja positiivisesta näkyvyydestämme valtakunnan mediassa – Naantali näkyi eri medioissa positiivisesti ja raikkaasti koko vuoden 2022 ajan.

Turun kaupunkiseudun kuntayhteistyö tiivistyi merkittävästi vuoden 2022 aikana. Säännönmukaiselle seudulliselle poliittiselle yhteistyölle on jatkuva tarve. Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä perustettiin vuoden 2022 aikana Turun, Raision, Naantalin, Kaarinan, Liedon ja Ruskon kesken. Seutuhallitus aloitti työnsä jälkimmäisellä vuosipuoliskolla. Tulevaisuuden tavoitteena on pidettävä seutuyhteistyön tiivistämistä ja seudullisten rakenteiden viemistä yhdenmukaiseen suuntaan tulosten ja vaikuttavuuden kasvattamiseksi.

Myös matkailun saralla yhteistyö Turun, Paraisten ja Naantalin kaupunkien kesken käynnistyi. Kaupungeille on yhteistä matkailutoimialan merkittävyys ja imagollinen painoarvo. Matkailutoimialan yhteistyötä ja kansainvälisen matkailutoiminnan kasvua tukemaan perustettiin yhtiö Visit Turku Archipelago Oy. Yhtiö on aluksi Turun, mutta Naantalin ja Paraisten liittymistä yhteisen alueellisen matkailuyhtiöön valmistellaan. Asia on tarkoitus tuoda päätöksentekoon keväen 2023 aikana.

Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä Nesteen laajalle teollisuusalueelle tavoitellaan uutta teollista toimintaa. Nesteen jalostamoalueen kehittämiseksi perustettiin 1.6.2021 kehitysyritys Green Industry Park Oy. Naantalin kaupunki on yhtiön osakas. Kehitysyrityksen toimitusjohtajana aloitti 1.9.2022 Linda Fröberg-Niemi. Kehitysyrityksen tehtävänä on uuden teollisen toiminnan käynnistämisen koordinointi ja erilaiset selvitystyöt, joita on toteutettu vuoden 2022 aikana. Yhtiön tarkoitus on toimia 30.6.2023 saakka. Yhteistyö kaupungin ja kehitysyrityksen välillä oli tiivistä vuoden 2022 aikana ja keskusteluja yritysten sijoittumisesta Naantaliin käydään.

Talouden vahva vuosi auttoi tulevaan varautumisessa

Vuosi 2022 oli talouden kannalta hyvin suotuisa: toimintatuotot ylittivät talousarvion 8,5 miljoonaa euroa. Myyntituotoissa näkyy sähkökaupan positiivinen vaikutus, tuissa ja avustuksissa koronatuotet sekä sivistystoimen saamat avustukset.

Verotulojen hyvä kehitys jatkui vuonna 2022. Talousarviota laadittaessa näkymä verotulokehitykseen oli sumuinen, ja verotulot arvioitiin varovasti. Verotuloja saatiin 105,9 miljoonaa euroa, joka on 6,8 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa arvioitiin. Tämä siitään huolimatta, että yhteisöveron tilityksissä palattiin normaaliin kuntien jako-osuuteen kahden 10 prosenttiyksikköä suuremman tilitysvuoden jälkeen. Myös valtionosuuksia saatiin 1,0 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa arvioitiin.

Myös toimintakulut ylittyivät 4,5 miljoonaa euroa: henkilöstökuluissa näkyy avustuksin palkattu henkilökunta sekä sijaisten käyttö, palvelujen ostoissa mm. vuokratyövoiman käyttöä sekä varautumista, aineissa ja tarvikkeissa myös varautumisen kustannuksia. Lisäksi yleinen kustannustason nousu inflaation takia vaikuttaa kustannusten toteutumaan. Kuluerät sisältävät myös koronapandemiasta aiheutuneita kustannuksia, joiden katteeksi sosiaali- ja terveystalvetulut sai 1,4 miljoonaa euroa avustuksia.

Vuosi 2022 toteutui talousarviota sekä vuoden aikana tehtyjä ennusteita parempana. Talous ja erityisesti verotulot kehittyivät erittäin suotuisasti. Venäjän hyökkäyssodan sekä energian, ruuan ja palvelujen hinnan nousuvaikutukset näkyvät vuoden 2022 loppuvuoden toiminnassa ja taloudessa. Näiden haasteiden vaikutus tulee kohdentumaan täysimääräisesti vasta vuoteen 2023.

Naantalin kaupungin hyvä talouden tilanne auttoi tuleviin vuosiin varautumisessa. Kaupungin poistosuunnitelma päivitettiin ja kertapoistoja tehtiin 4,4 miljoonalla eurolla. Tilikauden tulos mahdollisti myös vapaaehtoisen investointivaruksen tekemisen Kalevanniemen liikuntahalliinvestointia varten 8,0 miljoonan euron arvosta. Nämä toimenpiteet auttavat tulevien vuosien talouden tasapainon säilyttämisessä. Näiden järjestelyjen jälkeen vuoden 2022 tilikauden ylijäämäksi jää 0,6 miljoonaa euroa.

Investointeja tehtiin vuonna 2023 ennätysmäärä, peräti 23,1 miljoonaa euroa. Ne rahoitettiin lähes kokonaan tulorahoituksella. Vuoden vaihteessa lainaa oli 5,5 miljoonaa euroa, joka on 6,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2021.

Vuoden 2022 investointimenojen yhteismäärä oli ennätyselliset 23,1 milj. euroa. Suurimmat investoinnit olivat seuraavat:

- Luonnonmaan perhetalon rakentaminen 8,9 milj. € (työt jatkuvat vuonna 2023)
- Särkäsalmen kevyen liikenteen järjestelyt 1,7 milj. €
- Luonnonmaan perhetalon asemakaava-alueen liikennejärjestelyt (kiertoliittymä ja kevyen liikenteen väylä) 1,4 milj. €
- Kalevanniemen varhaiskasvatustilan toteuttaminen 0,8 milj. € (rakentaminen+kalustaminen)
- Luonnonmaan asuatomessualueen katualueiden ja rantapuiston viimeistelytyöt 1,0 milj. €
- Tullikadun saneeraus 0,4 milj. €
- Lisäksi maanhankintaa tehtiin 2,4 milj. eur

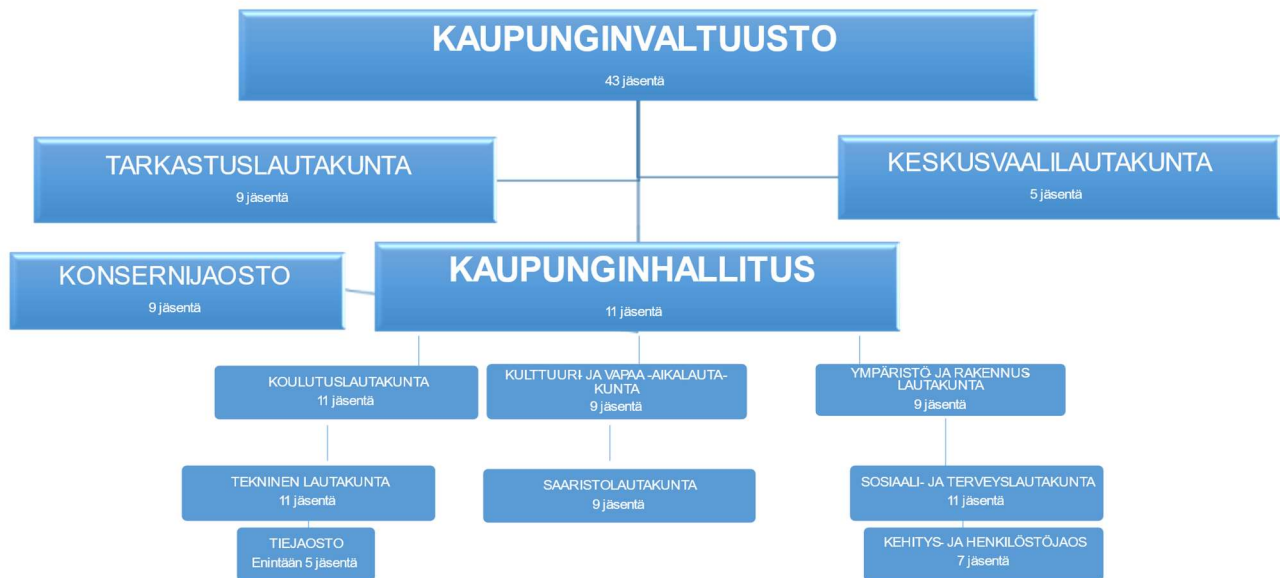
Huomion arvoista on, että hyvinvointialueuudistuksen toteuttamisen jälkeen kuntien toiminta ja talous ovat molemmat uudelleentarkastelun alla. Naantalin kaupungilla on edessään merkittävä talouden sopeuttamispaine yhteisöverotuottojen määrän pysyvistä alenemasta vuonna 2024 johtuen. Taloudellisesti kestävä investointitaso on vuodesta 2023 eteenpäin noin kymmenen miljoonaa euroa. Tämä on huomioitava tulevissa investointisuunnitelmissa. Samanaikaisesti kaupungin rooli vahvistuu ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja elinvoiman kehittäjänä. Näihin tehtäväkokonaisuuksiin on pystyttävä panostamaan taloudellisesti tulevina vuosina.

Laura Leppänen
kaupunginjohtaja

Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vuoden 2022 luottamustoimielinorganisaatio on ohessa kuvattu 5.6.2017 voimaan tulleen hallintosäännön mukaisena. Kuntavaalit järjestettiin kesäkuussa 2021, ja toimielimet aloittivat toimintansa 24.8.2021.

LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO 2022

Toimielinten kokoonpanot ovat olleet seuraavat:

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat 24.8.2021 - 31.5.2023

KV 23.8.2021 § 78

pj	Vilhelm Junnila	PS
1. vpj	Jan Lindström	KOK
2. vpj	Pirjo Maja	SDP
3. vpj	Annika Urpolahti	KESK

Kaupunginhallitus 24.8.2021 -31.5.2023

KV 23.8.2021 § 79

KV 29.8.2022 § 64

pj	Toni Forsblom	KOK	hvj	Pertti Arvonen	KOK
1. vpj	Matti Naavasalo	PS	hvj	Minna Eura	PS
2. vpj	Kimmo Aho	SDP	hvj	Markus Helenius	SDP
j	Jari-Antti Hörkkö	KESK	hvj	Samuli Santalahti	KESK
j	Hanna Gustafsson	KOK	hvj	Katie Astin	KOK
j	Sirpa Hagsberg	SDP	hvj	Kaisa Sipponen	SDP
j	Sari Outinen	PS	hvj	Tommy Björkskog	KD
j	Anita Saksi	KOK	hvj	Elina Salokangas	KOK
j	Tero Tavio	KOK	hvj	Anu Saarni	KOK
j	Markku Tuuna	KOK	hvj	Martti Jaanto	KOK
j	Leena Haanpää	VIHR	hvj	Harri Palomäki	VAS

Kaupunginhallituksen kehitys- ja henkilöstöjaosto 24.8. -31.5.2023

KV 23.8.2021 § 79

pj	Kaisa Sipponen	SDP	hvj	Pirjo Maja	SDP
vpj	Samuli Santalahti	KESK	hvj	Jari-Antti Hörkkö	KESK
j	Pertti Arvonen	KOK	hvj	Jan Lindström	KOK
j	Katie Astin	KOK	hvj	Elina Salokangas	KOK
j	Juha Eura	PS	hvj	Kari Salo	PS
j	Hanna Gustafsson	KOK	hvj	Anita Saksi	KOK
j	Janne Muikkula	SDP	hvj	Heikki Lindgren	SDP
j	Sari Outinen	PS	hvj	Kristiina Hinkkanen	PS
j	Mikko Haapala	VIHR	hvj	Kaisa Vallavuori	VAS

Lautakunnat 24.8.2021 -31.5.2023**Keskusvaalilautakunta**

KV 20.9.2021 § 91

KV 6.6.2022 § 50

Keskusvaalilautakunta 21.9.2021 – 31.5.2023

pj	Markku Granlund	KOK
vpj	Mirja Palomäki	SDP
j	Henna Junttila	VIHR
j	Jari-Pekka Mäntylä	PS
j	Petri Vuorinen	KESK
1. vj	Lumi Sariola	VIHR
2. vj	Mirja Määttänen	KD
3. vj	Anne Linja	KOK
4. vj	Timo Saario	SDP
5. vj	Pekka Sevon	PS
6. vj	Mika Törne	KESK
7. vj	Teppo Nikulainen	VAS

Koulutuslautakunta

KV 23.8.2021 § 80
 KV 11.10.2021 § 103
 KV 15.11.2021 § 117
 KV 10.10.2022 § 82

Koulutuslautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Juha Takanen	SDP	hvj	Teemu Sundqvist	SDP
vpj	Jussi Tähti	KOK	hvj	Lauri Törnström	KOK
j	Tommy Björkskog	KD	hvj	Mika Ratilainen	KD
j	Minna Eura	PS	hvj	Virve Karvinen	PS
j	Isabella Hautala	SDP	hvj	Hannele Vienonen	SDP
j	Ismo Järvi	KOK	hvj	Frans Ekqvist	KOK
j	Teemu Levomäki	KOK	hvj	Janne Noppee	KOK
j	Sanni Rantalainen	KOK	hvj	Satu Haapalainen	KOK
j	Nina Saari	KOK	hvj	Marianne Mertsola-Markkanen	KOK
j	Reetta Tanila-Järvinen	KESK	hvj	Annika Urpolahti	KESK
j	Liisa Äikäs	VIHR	hvj	Lumi Sariola	VIHR

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta (Hyvinvointilautakunta 1.1.2023 alkaen)

KV 23.8.2021 § 80
 KV 15.11.2021 § 116

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Sami Rantanen	PS	hvj	Mikko Kauppinen	PS
vpj	Markus Helenius	SDP	hvj	Pasi Rytönen	SDP
j	Satu Aaltonen	SDP	hvj	Leena Salo	SDP
j	Sini Paasikivi	KESK	hvj	Miia Söderholm	KESK
j	Otto Lehtonen	KOK	hvj	Mika Porkka	KOK
j	Marianne Mertsola-Markkanen	KOK	hvj	Sari Jokinen	KOK
j	Jutta Schwela	KOK	hvj	Katie Astin	KOK
j	Arto Sinkkonen	KOK	hvj	Timo Aro-Heinilä	KOK
j	Marko Viholainen	SDP	hvj	Lasse Uotila	SDP

Ympäristö- ja rakennuslautakunta

KV 23.8.2021 § 80

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Esa Vahtera	VIHR	hvj	Saija PorrAMO	VIHR
vpj	Matti Nieminen	KESK	hvj	Olavi Mäkinen	RKP
j	Ann-Mari Kymäläinen	SDP	hvj	Daniela Hanttu	SDP
j	David Mbing	PS	hvj	Lasse Nuutinen	PS
j	Julia Plathin-Kankare	KOK	hvj	Ari Juvakka	KOK
j	Osmo Salo	SDP	hvj	Hannu Viherpuro	SDP
j	Timo Tavio	PS	hvj	Raisa Airola	PS
j	Anja Toivanen	KOK	hvj	Riitta Kemppe	KOK
j	Maria Virta	KOK	hvj	Esa Paavola	KOK

Tekninen lautakunta

KV 23.8.2021 § 80

KV 29.8.2022 § 64

Tekninen lautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Martti Jaanto	KOK	hvj	Pertti Arvonen	KOK
vpj	Heikki Lindgren	SDP	hvj	Jarno Mäki	SDP
j	Eliisa Ansamaa	SDP	hvj	Leena Salo	SDP
j	Antti Jyväkorpä	KOK	hvj	Mika Nikula	KOK
j	Arto Lehtonen	PS	hvj	Kari Salo	PS
j	Anniina Stockfelt	PS	hvj	Kristiina Hinkkanen	PS
j	Päivi Peltola-Ojala	KOK	hvj	Anne Tirkkonen	KOK
j	Mika Ratilainen	KD	hvj	Anita Mäkilä	KD
j	Kaija Saarni	KOK	hvj	Julia Plathin-Kankare	KOK
j	Kaisa Suovanen	KESK	hvj	Atte Liitola	KESK
j	Eero Latvala	VIHR	hvj	Mikko Haapala	VIHR

Sosiaali- ja terveyslautakunta (lautakunnan toiminta päättyi 31.12.2022)

KV 23.8.2021 § 80

Sosiaali- ja terveyslautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Elina Salokangas	KOK	hvj	Sami Sukoinen	KOK
vpj	Riku Luoto	SDP	hvj	Jarmo Hyvönen	SDP
j	Elina Bergström	SDP	hvj	Jaana Malmikare	SDP
j	Satu Haapalainen	KOK	hvj	Anu Saarni	KOK
j	Kari Hiltunen	PS	hvj	Sami Rantanen	PS
j	Markku Leivo	KOK	hvj	Konsta Routapohja	KOK
j	Märta Marjamäki	RKP	hvj	Sini Paasikivi	KESK
j	Anita Mäkilä	KD	hvj	Kaisa Nyblom	KD
j	Ville-Veikko Saari	KOK	hvj	Sari Jokinen	KOK
j	Janne Noppee	KOK	hvj	Ari Juvakka	KOK
j	Hanna Erjanti	VIHR	hvj	Liisa Äikäs	VIHR

KV 23.8.2021 § 80,

KV 13.12.2021 § 125

Sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöjaosto 24.8.2021 – 31.5.2023 (lautakunnan toiminta päättyi 31.12.2022)

pj	Anu Saarni	KOK	hvj	Sari Jokinen	KOK
vpj	Jarmo Hyvönen	SDP	hvj	Riku Luoto	SDP
j	Elina Bergström	SDP	hvj	Anu Javanainen	SDP
j	Satu Haapalainen	KOK	hvj	Sanni Rantalainen	KOK
j	Miska-Alexander Argillander	KESK	hvj	Märta Marjamäki	RKP
j	Ville-Veikko Saari	KOK	hvj	Konsta Routapohja	KOK
j	Sari Outinen	PS	hvj	Kauko Kojonen	PS

Saaristolautakunta

KV 23.8.2021 § 80,
KV 13.12.2021 § 125

Saaristolautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Lasse Valtonen	KESK	hvj	Pasi Vehmanen	KESK
vpj	Seija Salminen	SDP	hvj	Terhi Santaluoto	SDP
j	Raisa Airola	PS	hvj	Kristiina Hinkkanen	PS
j	Riitta Kemppe	KOK	hvj	Heidi Mielonen	KOK
j	Jani Laitinen	PS	hvj	Henrik Kuustonen	PS
j	Jani Ollikainen	KOK	hvj	Juha Valtonen	KOK
j	Lauri Pietikäinen	VAS	hvj	Oskari Pikander	VAS
j	Maarit Sainio	KOK	hvj	Anne Tirkkonen	KOK
j	Hannu Viherpuro	SDP	hvj	Jarno Mäki	SDP

Tarkastuslautakunta

KV 23.8.2021 § 80, KV 20.9.2021 § 92

Tarkastuslautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

Huom! kuntalain muutokset voimaan 1.8.2021

Vaalikelpoisuus tarkastuslautakuntaan 75 §

Kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön toimitusjohtaja tai sitä vastaavassa asemassa kunnan määräysvallassa olevassa yhteisössä tai säätiössä oleva ei ole vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla kaupunginvaltuuston jäseniä (KuntaL 121.1§).

pj	Heikki Karlsson	KOK	hvj	Keijo Maksimainen	KOK
vpj	Annika Rintamäki	SDP	hvj	Riitta Alho	SDP
j	Jukka-Pekka Aalto	SDP	hvj	Lauri Laine	SDP
j	Jari Engman	PS	hvj	Pekka Spets	PS
j	Seija Lehtonen	KOK	hvj	Kaija Saarni	KOK
j	Meri-Tuuli Mattila	KOK	hvj	Maria Virta	KOK
j	Kimmo Mäntysalo	KOK	hvj	Antti Jyväkorpi	KOK
j	Pia Puhakka	KESK	hvj	Elina Koisaari	KESK
j	Pekka Leinonen	VIHR	hvj	Viljo Mannerjoki	VIHR

Vaalilautakunta valtuustossa toimitettavia suhteellisia vaaleja varten valtuustokaudella 2021 - 2025

KV 23.8.2021 § 77
KV 29.8.2022 § 63

pj	Juha Haapakoski	KOK	hvj	Anita Saksi	KOK
vpj	Kimmo Aho	SDP	hvj	Juha Takanen	SDP
j	David Mbing	PS	hvj	Sami Rantanen	PS
j	Annika Urpolahti	KESK	hvj	Reetta Tanila-Järvinen	KESK
j	Leena Haanpää	VIHR	hvj	Lumi Sariola	VIHR

Yleinen taloudellinen kehitys

Vuosi 2022 alkupuolta väritti vielä koronapandemia. Se kohteli eri toimialoja hyvin eri tavoin, ja patoutuneen yksityisen kysynnän ennakoitiin vaikuttavan talouskehitykseen myönteisesti. Helmikuussa talouden näkymät kuitenkin muuttuivat toisenlaisiksi Venäjän aloittaman hyökkäyssodan vuoksi. Sota Euroopassa toi toimintaan ja talouteen aivan uusia näkökulmia sekä huolia. Energian hinta oli jo vuonna 2021 lähtenyt nousuun, ja Venäjälle asetettujen pakotteiden vuoksi Euroopan energiamarkkinat menivät uusiksi. Samaan aikaan inflaatio kiihtyi ja vaikutti monenlaisten hankintojen ja investointien hintojen nousuun. Euroopan keskuspankki (EKP) lähti taltuttamaan laukkaavaa inflaatiota korkojen nostoilla, joita on tehty useita heinäkuusta lähtien. Ohjauskorkojen ennustetaan vielä nousevan, vaikka inflaatio on alkanut jo joiltakin osin tasaantua. Raha- ja korkomarkkinoiden tilanne muuttui vuoden 2022 aikana huomattavasti verrattuna aiempiin vuosiin, ja pitkään jatkunut nollakorkojen aika on ohi.

Korkea inflaatio ja korkomarkkinan muutos lyhyellä aikavälillä jähdytti kysynnän ja alkoi jähdyttää talouden kehitystä. Syksyllä puhe taantuman mahdollisuudesta kääntyi taantuman todennäköisyydeksi sekä Euroopassa että Suomessa. Tilastokeskuksen mukaan bruttokansantuotteen volyyymi pieneni loka-joulukuussa 2022 0,6% edellisestä vuosineljänneksestä ja jäi vuodentakaiselle tasolle. Koska bruttokansantuote pieneni myös vuoden 2022 neljänneksellä, Suomi vajosi taantumaan.

Teollisuuden vahva tilauskanta on kannatellut taloutta. *Teollisuuden toimialoista metalli- sekä sähkö- ja elektroniikkateollisuus kasvoivat vuonna 2022. Kaupan toimialoilla volyyymi pieneni selvästi, eli tuotteita myytiin aiempaa vähemmän (tai kalliimpien tuotteiden sijaan myytiin edullisempia vaihtoehtoja). Majoitus- ja ravitsemistoiminta kasvoi reippaasti koronavuosien ahdingon jälkeen, tosin suunta kääntyi alaspäin hyvän alkuvuoden jälkeen. Informaation ja viestintän sekä liike-elämän palveluiden toimialat kasvoivat viime vuosien tapaan.*

Rakentaminen on vähentynyt 2022 toisesta neljänneksestä alkaen talonrakentamisen hiipussa, vaikka maa- ja vesirakentaminen onkin kääntynyt samaan aikaan kasvuun. Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden neljännesvuositilinpito 2022, 4. vuosineljännes, katsaus

Maailmantalouden myllerryksistä huolimatta kuntatalous vahvistui vuosina 2020-2021 valtion koronatukien ansiosta. *Kuntataloudessa positiivisimman yllätyksen vuoden 2022 tilinpäätöslukemiin toi julkisen sektorin vahva verokehitys. Verohallinnon tilastoista voi jo nähdä, että kuntien verotulot lisääntyivät vuonna 2022 noin 1,4 miljardilla eurolla (5 %). Summa on huomattavasti suurempi kuin viime syksynä ennakoitiin. Yksi keskeinen tekijä vahvojen tilitysten taustalla on hyvä työllisyyskehitys. Kuntien verot ovat kasvaneet niin kunnallisveron, yhteisöveron kuin kiinteistöveron osalta. Lähde: Kuntaliitto, Minna Punakallio/27.1.2022*

Inflaatio nosti myös kuntien hankintojen hintoja, ja tämä näkyy vuoden 2022 talouden toteutumaluvuissa. Monivuotinen palkkaratkaisu kunta-alalle syntyi kesällä 2022.

Kuntatalouden haasteet ovat edessäpäin, sillä vuonna 2019 tilinpäätöksissä näkynyt epätasapaino ei ole pitkällä aikavälillä kadonnut mihinkään. Hyvinvointialueuudistus pienentää kuntataloutta merkittävästi ja heikentää kuntien investointikykyä.

Turun talousalueen kehitys ja kaupungin kannalta tärkeät hankkeet

Varsinais-Suomessa, kuten muuallakaan, talous ei pysähtynyt koronapandemian vuoksi. Työllisyyskehityksessä palattiin pitkälti koronakriisiä edeltäneeseen tilanteeseen.

Varsinais-Suomi ja etenkin Turun seutu ovat valtakunnallisesti katsottuna vahvan väestönkasvun aluetta. Naantalin väestökehityksessä tehtiin ennätysellisen suuri positiivinen kehitys

– väestö kasvoi 249 henkilöllä, vaikka luonnollinen väestönkehitys on 85 henkilöä miinusmerkinen. Naantalin väestönkehitys on riippuvainen muuttoliikkeestä.

Neste Oy lopetti Naantalin öljynjalostamon toiminnan vuonna 2021. Alueelle jäi jäljelle Nesteen terminaali-, varastointi- ja satamatoimintoja. Vuonna 2022 on jatkettu keskusteluja Nesteen alueen tulevasta käytöstä Naantalin ja Raision kaupungin, Green Industry Park Oy:n sekä Neste Oyj:n kesken. Uusia teollisuushankkeita on vireillä.

Kaupungin tärkein edunvalvontahanke on ollut viime vuosien aikana E18 Turun kehätien parantamishanke, ja se eteni vuonna 2022 tiesuunnitelman laatimisvaiheeseen.

Asuntomessut järjestettiin 14.7.-15.8.2022 Luonnonmaalla, Lounatuulen asuntomessualueella. Messut olivat menestys, kävijöitä oli 116 000 ja kävijätyytyväisyys oli korkein messujen historiassa. Myös matkailun kannalta tapahtuma oli piristysruiske korona-ajan jälkeen.

Turun kaupunkiseudun kuntayhteistyö tiivistyi vuonna 2022, jolloin perustettiin Turun Seutukuntayhtymä. Kuntayhtymän jäsenkuntina ovat Turku, Raisio, Naantali, Kaarina, Lieto sekä Rusko. Käytännön toiminta alkaa täysimääräisenä vuoden 2023 puolella.

Myös matkailun osalta yhteistyö on käynnistynyt Turun, Paraisten ja Naantali kaupunkien kesken Visit Turku Arcipelago Oy:n muodossa.

Olellaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Alkuperäisen talousarvion toimintakate oli -111,0 miljoonaa euroa ja toteutunut toimintakate oli -107,4 miljoonaa euroa eli 3,5 miljoonaa euroa talousarviota pienempi. Toimintakatteeseen vaikuttavat varsinaisen toiminnan tulot ja menot eli mukana eivät ole verorahoitus (= verotulot ja valtionosuudet), rahoituserät eivätkä poistot.

Toimintakatteen muutoksen keskeiset tekijät verrattuna alkuperäiseen talousarvioon:

- toimintatuotot ylittyivät 8,5 miljoonaa euroa (myyntituotot +4,9 milj. eur, maksutuotot +0,3 milj. eur, tuet ja avustukset +2,8 milj. eur, muut toimintatuotot +0,5 milj. eur)
- toimintamenot ylittyivät 5,0 milj. euroa (henkilöstömenot +1,7 milj. eur, palvelujen ostot +2,0 milj. eur, aineet ja tarvikkeet +0,8 milj. eur, avustukset +0,6 milj. eur, avustukset +0,3 milj. euroa, muut kulut +0,2 milj. euroa).

Moni asia tulopuolella toteutui paremmin kuin talousarviossa ennakoitiin. Myyntituloissa näkyy poikkeuksellinen sähkön hinnan kehitys, eli sähkön välitys tuotti tuloa nettona 2,8 miljoonaa euroa, kun ennen vuotta 2021 tuotto on ollut tappion puolella. Sähkön välitys on vielä vuonna 2022 budjetoitu nettona kuluksi, mutta toiminnan tuotot näkyvät toteutumassa myyntituloissa ja kulut palvelujen ostoissa. Maksutuotoissa näkyy 1.7.2021 voimaan tulleen asiakasmaksulain vaikutukset. Se muutti rahaliikennettä mm. omavastuiden osalta kaupungin kautta toimivaksi, eli aiemmin palveluntuottajien perimät omavastuut asiakkailta kulkevat nyt kaupungin kautta. Tämä lisäsi paitsi maksutuloja myös palvelujen ostoja. Avustuksissa on mukana koronapandemian vuoksi maksettuja avustuksia sosiaali- ja terveystoimen osalta 1,5 miljoonaa euroa sekä opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiä avustuksia sekä hankkeisiin että koronan jälkiseurausten hoitamiseen 0,7 miljoonaa euroa. Käyttöomaisuuden myyntituotot ylittyivät 0,4 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat 0,4% pienempinä kuin vuonna 2021.

Toimintakulut ylittivät alkuperäisen talousarvion yhteensä 5,0 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot ylittivät talousarvion 1,7 miljoonaa euroa. Ylitys sisältää koronapandemian hoidosta aiheutuneita kustannuksia, hankerahoituksella rahoitettua lisäresurssia sivistystoimessa sekä joidenkin toimintojen kasvaneita sijaiskustannuksia. Palvelujen ostot ylittyivät 2,0 miljoonaa euroa. Erikoissairaanhoidon kustannukset jäivät alle talousarvion siitä huolimatta, että Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin pieni kumulatiivinen alijäämä tuli kuntien katettavaksi. Tämän osuus kustannuksista on 55 000 euroa. Muuten palvelujen ostoissa näkyy yleinen hintojen

nousu. Sama ilmiö näkyy aineissa ja tarvikkeissa, joiden toteutuma ylittää talousarvion 0,8 miljoonaa euroa. Myös avustukset sekä muut kulut ylittyivät hieman. Edellisvuoteen nähden toimintakulut kasvoivat yhteensä 5,1%.

Toimintakate kasvoi edelliseen vuoteen nähden 7,1 %.

Toimialoittain toimintakatteet toteutuivat seuraavasti:

Hallintopalvelujen ulkoinen toimintakate oli 0,5 miljoonaa euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa (pl. KOM myyntitulo sekä satama). Tämän lisäksi käyttöomaisuuden myynti ylitti talousarvion 0,5 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen toimintakate oli 0,1 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota huonompi. Tulot ylittyivät 2,4 miljoonaa euroa ja menot ylittyivät 2,5 miljoonaa euroa. Koronatuotet maksettiin valtionavustuksina hakemuksesta ja näitä kertyi yhteensä 1,5 miljoonaa euroa.

Sivistyspalvelujen toimintakate on 0,1 miljoonaa euroa huonompi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Tuotot ylittyivät 1,0 miljoonaa euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna, joka johtuu hankerahoituksen jaettujen avustusten suuresta määrästä. Menot ylittyivät 1,1 miljoonaa euroa alkuperäisestä talousarviosta.

Teknisten palvelujen (ml. taseyksikkö) toimintakate oli 3,2 miljoonaa euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Tuotot ylittyivät peräti 4,7 miljoonaa euroa ja menot ylittyivät 1,4 miljoonaa euroa. Vesilaitoksen toimintakate oli 0,5 miljoonaa euroa talousarviota parempi.

Alkuperäisen talousarvion tilikauden tulos oli 0,0 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksessä tilikauden tulos on 8,7 miljoonaa euroa. Keskeiset toteutumista selittävät tekijät edellä kuvatun toimintakatteen muutosten lisäksi ovat seuraavat:

- verotulot toteutuivat peräti 6,8 miljoonaa euroa yli talousarvion.
- valtionosuudet ja verotulokompensaatiot toteutuivat 1,0 miljoonaa euroa yli talousarvion
- Suunnitelmapoistot olivat 0,2 miljoonaa euroa budjetoitua pienemmät. Lisäksi tehtiin kertapoistoja kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti yhteensä 4,4 miljoonaa euroa.
- muissa rahoituskuluissa näkyy pakollisen varauksen purkamisen, joka muuttaa muut rahoituskulut 1,0 miljoonaa euroa plusmerkkiseksi.

Verotulojen toteutuminen:

Verotulot toteutuvat peräti 6,8 miljoonaa euroa talousarviota suurempina.

Kunnallisveroprosentti on pysynyt samana, 19,0 %:ssa koko tarkastelujakson ajan. Kunnallisveron kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 6,8 %, joka on hyvän työllisyyskehityksen ansiota. Myös yhteisövero toteutui huomattavasti talousarviota suurempana, huolimatta siitä, että vuosina 2020-2021 saatu yhteisöveron korotus poistui ja tilitykset palasivat normaalille kuntien jako-osuuden tasolle. Yhteisöveron toteutuma jäi vain 1,5% vuoden 2021 tilitysten tasosta.

Myös kiinteistövero kasvoi edelliseen vuoteen nähden 6,8 %. Tähän syynä on vilkas rakentaminen, koska kiinteistöveroprosentit ovat säilyneet ennallaan. Kiinteistöveron osalta siirryttiin ns. joustavaan valmistumiseen vuonna 2020, jonka seurauksena osa vuoden 2020 kiinteistöverotuloista siirtyi tilitettäväksi vasta vuoden 2021 puolella. Sama tilitysrytmi jatkuu edelleen, ja se tuo pientä vaihtelua kiinteistöveron osumatarkkuuteen vuosittain. Tärkeää kiinteistöveron kertymisen kannalta rakentamisen ohella on myös se, että kiinteistörekisteritiedot ovat ajan tasalla.

Verotulojen toteutuminen						
t€					muutos	muutos
	TP2020	TP2021	TA2022	tot 2022	tot22/TA22	tot22/TP21
kunnallisvero	78 672	79 344	82 857	84 773	2,3	6,8
yhteisövero	10 310	13 954	9 561	13 743	43,7	-1,5
kiinteistövero	6 219	6 946	6 763	7 418	9,7	6,8
yhteensä	95 201	100 244	99 181	105 935	6,8	5,7
= sisältää 10%-yksikön korotuksen kuntien jako-osuuteen koronatukena						

Verotulojen toteutuma on alla olevassa taulukossa, johon on merkitty myös verovuosi- ja verolajikohtaiset maksuunpanot. Varainhoitovuosien 2021 ja 2022 välinen kunnallisveron kasvu on 5,5 %, mitä vallitsevissa olosuhteissa voi pitää erittäin hyvänä. Taulukosta näkyy myös, että vuodesta 2020 alkaen muiden vuosien tilitykset ovat suuremmat kuin aiempina vuosina. Vuonna 2019 jäi mm. verokorttiuudistuksen vuoksi kunnille tilittämättä osa kunnallisverotuloista, ja niiden tilitykset ovat tulleet vuonna 2020. Tilitysrytmi muuttui uudistuksen myötä pysyvästi.

Kiinteistöveron tilitysrytmin muutos näkyy vuodesta 2021 alkaen, eli muiden vuosien tilitykset ovat noin 10% kokonaissummasta. Aiemmin kiinteistövero tilitettiin kunnille ko. verovuoden aikana.

VEROTULOKOHDAN ERITTELY TILINPÄÄTÖKSEN MUKAAN (tilityksiin perustuva erittely)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
KUNNALLISVERO	65 835 757	67 358 693	67 237 053	69 760 181	71 891 658	74 123 941	74 045 077	78 672 495	79 344 391	84 772 949
- varainhoitovuodelta	59 957 647	61 718 377	62 180 982	63 785 045	66 502 710	69 139 802	69 043 450	71 560 700	73 322 127	77 365 110
- muut vuodet, netto	5 878 110	5 640 316	5 056 070	5 975 136	5 388 948	4 984 139	5 001 627	7 111 795	6 022 264	7 407 839
YHTEISÖVERO	6 885 569	6 010 013	7 390 989	7 044 207	7 868 231	8 839 982	9 946 814	10 309 356	13 953 522	13 743 390
- varainhoitovuodelta	5 495 620	4 547 643	5 560 470	5 120 151	5 101 265	6 885 510	7 591 556	8 188 448	10 087 308	8 019 141
- muut vuodet, netto	1 389 949	1 462 370	1 830 519	1 924 056	2 766 966	1 954 472	2 355 259	2 120 908	3 866 214	5 724 249
KIINTEISTÖVERO	5 545 879	5 959 623	6 059 709	6 210 856	6 545 506	6 599 622	6 786 388	6 219 078	6 945 886	7 418 399
- varainhoitovuodelta								6 119 295	6 227 071	6 777 678
- muut vuodet, netto								99 783	718 815	640 721
TULOVEROT YHT.	78 267 205	79 328 329	80 687 751	83 015 243	86 305 395	89 563 544	90 778 279	95 200 930	100 243 799	105 934 738

MAKSUUNPANOT VEROLAJEITTAIN VEROVUODEN MUKAAN*

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
KUNNALLISVERO	65 669 533	66 923 214	68 161 847	69 256 898	71 625 048	73 543 956	76 083 320	77 400 826	81 215 008
YHTEISÖVERO	7 058 132	6 319 589	7 544 259	7 900 589	7 031 820	9 015 323	9 586 503	12 095 546	15 553 142
KIINTEISTÖVERO	5 537 202	6 049 165	6 136 282	6 223 635	6 605 504	6 696 785	6 854 471	6 899 071	6 931 054
MAKSUUNPANO YHT.	78 264 867	79 291 968	81 842 388	83 381 122	85 262 372	89 256 064	92 524 294	96 395 444	103 701 225
Tuloveroprosentti	18,50	18,50	18,50	18,50	19,00	19,00	19,00	19,00	19,00
Maksuunpannun kunnallisveron muutos %	8,6	1,9	1,9	1,6	3,4	2,7	3,5	1,7	4,9

Rahoituserät:

Rahoituseristä korkotulot sekä muut rahoitustulot toteutuivat hieman talousarviota parempina. Erilaiset yhteisöt alkoivat maksaa peruspääomasijoituksille tuottoa korkojen noustessa. Korokuluihin vaikutti toisen koronvaihtosopimuksen purkamisen syyskaudella sekä korkotason yleinen nousu. Lainamäärä kuitenkin pieneni erinomaisen tulorahoituksen johdosta. Muut rahoituskulut ovat poikkeuksellisesti plusmerkkiset, koska vuoden 2021 tilinpäätöksessä tehty pakollinen varaus, 1,0 miljoonaa euroa, puretaan samaan erään jossa se muodostettiin vuosi sitten. Perusteet pakolliselle varaukselle ovat poistuneet: ylisuojaustilanne jatkuu, mutta korkotilanne on muuttunut vuoden takaisesta toisenlaiseksi, ja jäljellä olevan koronvaihtosopimuksen arvo on tällä hetkellä reilusti plusmerkinen.

Keskikorko kuukausittaiselle keskimääräiselle rahoitukselle on koko vuoden aikana ollut 5,3 %. Alkuvuonna voimassa olleet kaksi pitkäaikaista koronvaihtosopimusta nostivat kokonaiskoron määrää samalla kun lainamäärä pieneni hyvän tulorahoituksen johdosta. Elokuussa

luovuttiin toisesta koronvaihtosopimuksesta, ja olemassa olevasta koronvaihtosopimuksesta tuli suojaava korkotason noustessa.

Tilikauden tuloksen jälkeen tuloslaskelmassa näkyy poistoeron vähennys 66 718 euroa, joka on kahden hankkeen suunniteltu, pitkäaikainen vapaaehtoisen varauksen vähennys.

Uusi vapaaehtoinen varaus:

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä tehdään uusi vapaaehtoinen varaus, yhteensä 8,0 miljoonaa euroa Kalevanniemen liikuntahalli-investointia varten. Vuosien 2023-2026 taloussuunnitelmassa liikuntahallin toteutus on ajoitettu vuosille 2023-2026 ja sen kustannusarvio on 8,6 miljoonaa euroa.

Vapaaehtoisten varausten tekeminen tulee harkita erityisen huolellisesti. (*Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta, Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto 2016*)

Perusteet vapaaehtoisen varauksen tekemiselle vuoden 2022 tilinpäätöksessä ovat poikkeukselliset kertaluonteiset tulot, sekä tulevaisuuden mittava investointiohjelma, jonka vaikutuksia tulevien vuosien käyttötalouteen pyritään varauksella helpottamaan.

Vapaaehtoiset varaukset alkavat purkautua, kun hankkeet valmistuvat, ja purkamisen tahti on sama kuin ko. hankkeen poistosuunnitelma. Rakennusten osalta poistoaika on 30 vuoden tasapoisto. Vapaaehtoisen varauksen purku keventää investointien poistojen vaikutusta, vaikka näkyekin omalla "poistoeron vähennys" -rivillä tilikauden tulos -rivin jälkeen. Varauksen purku parantaa vuosittain tilikauden yli-/alijäämää koko poistoajan.

Investointimenojen toteutuminen:

Investointimenot olivat alkuperäisessä talousarviossa 18,2 miljoonaa euroa ja rahoituslaskelman mukainen toteutuma on peräti 23,1 miljoonaa euroa. Vuoden aikana on lisämäärärahoja eri hankkeille haettiin 4,4 miljoonaa euroa.

Koronapandemiasta aiheutuneet muutokset tuloihin ja menoihin sekä valtiolta saadut koronatuet

Vuosi 2022 oli kolmas vuosi, jolloin koronapandemialla oli vielä vaikutuksia. Laajamittaiset sulkutoimet lopetettiin asteittain kun rokotuskattavuus saatiin riittäväksi. Korona ei kadonnut mihinkään vaan muuttunut yhdeksi sairaudeksi muiden joukossa. Sairauspoissaolot ja niihin liittyneet määräykset vaikuttivat mm. sijaisten käyttöön etenkin alkuvuonna ja se näkyi usealla toimialalla. Kuntien palvelujen järjestelyt ovat vaihdelleet valtakunnallisten ohjeistusten mukaisesti vuosina 2020-2022, ja lähes normaaliin palvelutuotannon osalta päästiin keväällä 2022. Koronan jälkihoito jatkuu edelleen.

Sosiaali- ja terveystoimea kuormitti valtakunnallisen strategian mukainen testaus, rokottaminen ja jäljittäminen. Lisäksi huolehdittiin Naantalin sataman vaatimista maahantulon terveys- ja turvallisuustoimista. Kustannuksia näistä aiheutui 1,5 miljoonaa euroa, ja niitä kattamaan saatiin vastaavan suuruinen valtionavustus. Lisäksi eri toiminnoissa suojautuminen sekä sijaiskustannukset henkilöstön poissaolojen vuoksi aiheutti lisäkustannuksia mutta myös lisää työtä.

Sivistystoimessa koronan jälkihoito jatkuu, sekä normaalissa toiminnassa että erilaisina hankkeina.

Teknisessä toimessa (ml. taseykiköt) korona aiheutti tulonmenetyksiä (vuokrahuojennukset) sekä kustannusten nousua. Kustannuksia lisäsi etenkin suojautuminen, lisääntynyt tarve siivoukseen ja siihen liittyneet tarvikkeet.

Vuonna 2022 valtion myöntämiä koronatukia sosiaali- ja terveystoimen kustannuksiin haettiin ajalla 1.1.-31.8.2022 kustannusperusteisesti ja loppuvuoden tuet maksettiin arvion perusteella, jotta kunnille ehditään tilittää avustukset vuoden 2022 puolella. Vuosina 2020 ja 2021

voimassa ollut koronatuon muoto, 10 %-yksiköllä korotettu osuus yhteisöveron tilityksistä, poistui vuonna 2022. Lisäksi vuoden 2020 veromaksulykkäysten kompensatiota perittiin valtionosuuksissa takaisin. Sivistystoimelle myönnettiin hankerahoitusta koronapandemian jälkihoitoon etenkin vuonna 2021. Vuosien kuluessa pyrittiin siirtymään yleisestä koronapandemian vaikutusten korvaamisesta kustannusperusteiseen tukien kohdentamiseen. Koronakorvaukset ovat vahvistaneet kuntataloutta yleisesti etenkin vuosina 2020-2021.

Alla on taulukko vuosien 2020-2022 koronatuista ja niiden eroista:

Koronapandemiasta johtuneet valtion tuet, €	2020	2021	2022
Peruspalvelujen valtionosuuden lisäys	5 289 476	174 298	0
10 %-yksikköä korotettu osuus yhteisöverosta	2 091 598	2 504 446	0
veronmaksulykkäysten kompensatio	449 439	-345 423	104 016
sosiaali- ja terveystoimen saamat valtionavustukset		2 490 000	1 485 380
sivistystoimen saamat valtionavustukset	200 000	717 277	162 274
yhteensä	8 030 513	5 540 598	1 751 670
Lisäksi joukkoliikenteen saama suora tuki /Naantalin osuus		137 744	94 168

Naantalin kaupungin tulokseen vaikutti myös epäsuorasti eri yhteistyömuotojen saamat valtion koronatuot, joista joukkoliikenteen tuki on yksi hyvä esimerkki. Ilman näitä tukia vähentyneiden tulojen korvaaminen olisi tullut kuntien maksettavaksi.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Selvitys määrärahojen toteutumisesta ja käsittelemättömistä ylityksistä on tilinpäätöksen liitteessä ”Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta”. Sitovuustaso on käyttötaloudessa tulosalueiden toimintakate ja investoinneissa hankkeen määrärahat. Koosteen määrärahoissa on otettu huomioon valtuuston hyväksymät talousarviomuutokset sekä muut, täytäntöönpanomääräyksiin tai talousarvion sisältöön perustuvat muutokset. Toteutumisvertailussa menojen ylityksiä on käyttötaloudessa yhteensä 2 119 649 euroa. Tuloylityksiä tai menojen vähennyksiä on kuitenkin 1 758 718 euroa enemmän. Investoinneissa hankekohtaisia menoylityksiä on yhteensä 2 605 282 euroa, josta yli 2,0 miljoonaa euroa tulee yhdestä hankkeesta.

Käsittelemättömät ylitykset esitetään hyväksyttäväksi tilinpäätöksen osana.

Toimielinten selvitykset toiminnan sisällöstä ja tavoitteiden toteutumisesta ovat tulosalue- tai investointikohtaisessa toteutumisvertailussa.

Kaupungin henkilöstö

Henkilöstökertomuksen mukaan Naantalin kaupungilla työskenteli vuoden 2022 lopussa yhteensä 1026 (993) vakituista viran- tai toimenhaltijaa. Määräaikaista henkilökuntaa oli 323 (292). Vakanssien määrät 31.12.2022 olivat seuraavat; virkoja 312 ja toimia 777 ml. tuntipalkkaiset, yhteensä 1 089 (1 073).

Henkilöstöasioita tarkastellaan yksityiskohtaisemmin henkilöstökertomuksessa.

Vuoden 2022 tuloslaskelman mukaiset ”Palkat ja palkkiot” olivat 50,0 miljoonaa euroa (2021 47,6). Luku kattaa myös vesilaitoksen.

Henkilöstömenot, milj. euroa ja muutos-%

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2020	2021	2022
53,4	54,6	53,5	52,6	51,7	50,7	52,4	54,8	56,4	59,5	62,2
3,3	2,2	-1,9	-1,7	-1,6	-2,0	3,3	4,6	2,9	5,5	4,7

Ympäristötekijät

Kaupunki ei seuraa kirjanpidossa ympäristökuluja tai -tuottoja erikseen vaan ne sisältyvät toiminnoittain menoihin ja tuloihin.

Naantalin kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 16.3.2020 § 20 kaupungin ympäristöohjelman vuosille 2020–2024. Ohjelman strategiset tavoitteet ja toimenpiteet liittyvät ilmastonmuutoksen hillintään, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, Saaristomeren tilan parantamiseen ja kestäväen kehityksen periaatteiden mukaiseen toimintaan. Yksittäisten toimenpiteiden toteutusta seurataan tilinpäätöksessä hallintokunnittain.

Kaupunki on liittynyt vuonna 2021 Suomen ympäristökeskuksen koordinoimaan *Kohti hiili-neutraalia kuntaa* (HINKU)-verkostoon, jossa tavoitellaan 80 prosentin päästövähennyksiä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Kaupungin osallistuminen muihin ylikunnallisiin ympäristöhankkeisiin on selostettu ympäristösuojelun tulosalueella.

Naantalin alueella kiinteistöjen jätehuollon järjestää Lounais-Suomen Jätehuolto Oy.

Kaupunki ostaa kunnalliseen viemäriin päätyvien jätevesien puhdistuspalvelut Turun Seudun Puhdistamo Oy:ltä ollen samalla yhtiön osakkaana.

Kaupungilla on hoidossaan entinen Isosuon kaatopaikka. Lounais-Suomen Jätehuolto Oy on lopettanut kaatopaikan jälkihoitoon tarvittavien varojen keräämisen sen kaatopaikkaomistajakunnilta.

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n ja Salon Kaukolämpö Oy:n perustama energiayhtiö Lounavoima Oy on rakennuttanut Salon Korvenmäkeen ekovoimalaitoksen, jossa hyödynnetään lähienergiaksi asukkaille ja yrityksille Lounais-Suomen Jätehuollon alueen kierrätyskelvotonta polttokelpoista jätettä. Laitos on vihitty käyttöön 17. marraskuuta 2021. Ekovoimalaitos korvaa perusenergian tuotannossa fossiilisia polttoaineita, mikä tekee energiasta aiempaa ympäristöystävällisempää.

Turun Seudun Energiatuotanto Oy, jossa kaupunki on osakkaana, on rakennuttanut uuden monipolttainevoimalan, jonka käyttöönotto tapahtui loppuvuodesta 2017. Uuden voimalan yksi tavoite on lisätä uusiutuvan energian käyttöä. Voimalaitoksella on otettu käyttöön savu kaasulauhdutin, joka parantaa voimalaitoksen hyötysuhdetta.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Naantalin kaupungin, kuten muidenkin kuntien, toimintaan ja talouteen vaikuttaa sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastuspalvelujen siirtyminen hyvinvointialueille 1.1.2023. Vastavasti rahoitusta kunnilta siirtyy hyvinvointialueiden kustannusten katteeksi: valtionosuuksista sosiaali- ja terveystalouden rahoitus (2/3 valtionosuuksista), 12,64 %-yksikköä kunnallisveroprosentista ja sen mukainen tuotto sekä kuntien saamasta yhteisöverosta 1/3. Lopulliset siirtyvät sote-kustannukset tarkistetaan vuoden 2022 tilinpäätöstietojen pohjalta, ja sen mukaisesti korjataan myös kunnilta hyvinvointialueille siirtyvää rahoitusta. Käytännössä tämä vaikuttaa valtionosuuksien määrään, ja sen lopullinen vaikutus kunkin kunnan saamiin valtionosuuksiin selviää vuoden 2023 kuluessa. Valtakunnan tasolla tehtävät laskelmat kohtelevat kuntia eri tavoin, ja Naantalista siirtyy hyvinvointialueelle enemmän tuloja kuin menoja. Tätä menetystä kompensoidaan valtionosuuksissa pysyvällä muutosrajoitin-erällä. Joka tapauksessa hyvinvointialueuudistuksen lopulliset vaikutukset kuntien toimintaan ja talouteen selviävät vasta vuoden 2023 aikana.

Kaupungin kyky huolehtia talouden tasapainosta ja toteuttaa suunnitellut investoinnit olivat 2022 erinomaiset. Kaupungin yhdeksän edellistä tilinpäätöstä ovat olleet ylijäämäisiä. Velkamäärä on alhainen ja selvästi pienempi kuin kunnissa keskimäärin. Kuntatalouden haasteet ovat kuitenkin edessäpäin, myös Naantalissa. Hyvinvointialueuudistuksen tuomien muutosten

lisäksi vuodesta 2023 alkaen vaikuttaa Neste Oyj:n öljynjalostustoiminnan lopetus vuonna 2021. Tämän seurauksena tapahtuva yhteisöveron tuoton huomattava pieneminen alkaa vaikuttaa vuonna 2023.

Verotulojen kehitys on ollut hyvää, ja kunnallisveron osalta samaa kehitystä tukee vahva työllisyystilanne. Yritysten kannattavuus on kuitenkin kustannusten nousun myötä kaventunut, ja sen vaikutus yhteisöveroon jää pitkällä aikavälillä nähtäväksi.

Vuonna 2023 kunnille tilitetään vielä edellisten vuosien verotuloja vanhoilla, suuremmilla veroprosenteilla, mutta vuonna 2024 on edessä tulopuolen uusi normaali taso. Toiminta- ja taloussuunnitelman 2023 – 2026 mukaan kaupungilla on mahdollisuudet toteuttaa suunnitelmakauden mittavat, 63,1 miljoonan euron suuruiset bruttoinvestoinnit siten, että velkamäärän lisäys pysyy kohtuullisena. Tämä vaatii kuitenkin jo olemassa olevan suunnitelman mukaan toimenpiteitä menojen sopeuttamiseksi ja tulopohjan vahvistamiseksi.

Positiivisesta väestökehityksestä tulee myös huolehtia, ja tämä on haastavaa olemassa olevan ikärakenteen ja sitä kautta luonnollisen väestönkasvun negatiivisuuden vuoksi. Väestönkasvu edellyttää vahvaa muuttoliikettä Naantaliin.

Maailmaa ja rahamarkkinoita heiluttaa Ukrainan sota, jonka seuraukset ovat osin vielä arvaamattomia ja pitkäkestoisia. Inflaatio nostaa hintoja vielä vuonna 2023. Korkotaso on noussut pysyvästi aiempia vuosia korkeammalle tasolle.

Vuonna 2022 toteutunut suunnitelman mukaisten poistojen taso oli hieman matalampi kuin vuoden 2022 talousarviossa arvioitujen poistojen suuruus. Vuonna 2022 toteutuneiden hankkeiden poistot alkavat vuonna 2023, joten poistotaso nousee jälleen. Poistotaso kasvaa mitätävän investointiohjelman myötä koko suunnitelmakauden. Tähän on pyritty valmistautumaan siivoamalla käyttöomaisuuskirjanpitoa sekä tekemällä investointivarauksia.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Vaikka vuosi 2022 meni jälleen taloudellisesti paremmin kuin odotettiin, on taloussuunnitelmassa 2023-2026 arvioitu toiminnan muutoksen vaikutuksia. Uutena merkittävänä epävarmuustekijänä tilannekuvaan vaikuttaa sota Ukrainassa. Se on jo johtanut monenlaisiin talousvaikutuksiin. Lisäksi ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus vapaisiin vakansseihin sekä myös asiantuntijatehtäviin on vaikeutunut lyhyessä ajassa entisestään ja tulee olemaan jatkossakin suuri haaste. Sijaisuuksien täyttäminen on ollut haastavaa jo aiemmin.

1.1.2023 toteutuva hyvinvointialueuudistus muuttaa merkittävästi kaupungin toimintaa ja talouden suuruusluokkaa sekä tuo uusia rajapintoja kuntien ja hyvinvointialueen välille. Sen johdosta on mietittävä, mitä Naantalin kaupunki on ja miten se toimii uudistuksen jälkeen. Pohdintaa tehtiin jo vuonna 2022 uuden strategian luontiprosessissa, mutta käytännössä muutos ja sen vaikutukset alkavat näkyä vuonna 2023. Uusien yhteistyömuotojen luominen on käynnissä ja se vie aikansa.

TE-palvelu-uudistusta koskeva lainsäädäntö hyväksyttiin eduskunnalla vuoden 2023 alkupuolella. Sen vaikutukset kuntiin tarkentuvat vuoden 2023 aikana. Uudistuksen toteuttamisen tapa on ratkaistava. Kuntien rahoitusvastuu tulee kasvamaan nykyisestä.

Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset mm. verotulotasauksiin selviävät vasta kuluvan vuoden aikana. Kiinteistöveroä uudistus jäi odottamaan parempaa ajankohtaa. Seuraavalla valtakunnan hallituskaudella joudutaan tasapainottamaan julkista taloutta, ja paineet kuntien valtionosuusjärjestelmää kohtaan ovat olemassa, sekä järjestelmän uudistamisen että tuen tason kokonaismäärän osalta.

Kaupungin asukaskohtainen velkamäärä 31.12.2022 pienentyi vuoden takaisesta 6,5 miljoonaa euroa ja se on merkittävästi pienempi kuin kunnissa keskimäärin. Kaupungin korkoriskiä ei voida pitää kovin suurena kaupungin taloudellinen kantokyky huomioon ottaen, vaikka voimassa olevan investointisuunnitelman rahoitustarve todennäköisesti ylittää merkittävästi poisrahoituksen tason. Korkomarkkinoiden muutos vuonna 2022 on ollut huomattava ja pitkään jatkuneet nollakorkojen ajat ovat ohi. Korkoriski on hallinnassa ja sitä tarkastellaan jatkuvasti osana kaupungin kokonaistaloutta.

Tiedossa ei ole sellaisia vahinkoriskejä, jotka poikkeaisivat noin 20 000 asukkaan kuntien taanomaisesta tilanteesta.

Kaupungin saataviin sisältyy noin 1,1 miljoonan euron erääntyneet saatavat, joille on kiinnitysvaraus. Kyseinen yritys on yrityssaneerauksessa.

Sosiaalitoimen sijoitusten kustannusvastuista on korkeimmassa hallinto-oikeuden käsittelyssä yksi kuntien välinen riita-asia. Tapauksessa taloudellinen merkitys on suuri. Vanhat saatavat säilyvät Naantalin kaupungin saatavina, vaikka sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut siirtyvät hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan organisointi

Sisäistä valvontaa suoritetaan johtamiskäytäntöjen osana, jolloin johto seuraa esimerkiksi määrärahojen käyttöä, erilaisten rakentamis- ja muiden suunnitelmien laadintaa ja päätösten toimeenpanoa.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisessa ei havaittu tilikauden aikana puutteita.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Kaupunginhallitus seuraa koko kaupungin osalta taloutta ja rahaliikennettä kuukausittain. Ennusteet koko kaupungin kehityksestä laaditaan kvartaaleittain (maaliskuun, kesäkuun ja syyskuun lopun tilanteesta), ja ne toimitetaan kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Kesäkuun lopun tilanteen raportti on laajempi osavuosisikatsaus, johon liitetään myös tytäryhteisöjen tiedot kuluva vuodesta ja ennuste koko vuoden kehityksestä. Lisäksi toimialojen johtoryhmät tekevät omaehtoista seurantaa.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kaupunginjohtajan johtoryhmä toimii riskienhallinnan johtoryhmänä. Kaupungissa toimii tietoturva- ja tietosuojaryhmä, joka keskittyy näiden asioiden seurantaan ja kehittämiseen. Kaupungin riskienhallintapolitiikka on hyväksytty kaupunginhallituksessa syksyllä 2014. Riskienhallintapolitiikka on tarkoitus päivittää vuoden 2023 aikana. Varautumisen merkitys on korostunut vuoden 2022 aikana.

Syksyllä 2022 hyväksytyn uuden kaupunkistrategian yhteydessä tehtiin riskianalyysia strategisista riskeistä. Jatkossa strategisten riskien arviointi tehdään vuosittain talousarvion suunnitteluprosessissa.

Voimassa olevan vakuutus sopimuksen osana on edellytetty, että sopimuskauden aikana tehdään yhteistyönä kaupungin riskianalyysia ja sen päivytystä. Riskianalyysin tavoitteena ei ole projektiluontoinen työ vaan saada riskianalyysin päivittäminen osaksi kunkin toimialan ja yksikön vuosirutiinia sekä päivittää arviot aina merkittävän toimintaympäristön muutoksen perusteella. Riskianalyysin laadintaa pyritään kehittämään työvälineiden osalta helpommaksi.

Nykyinen vakuutuskausi päättyy vuoden 2023 lopussa ja vakuutukset kilpailutetaan vuoden 2023 aikana.

Toimialat ovat suorittaneet riskienhallinnan tilan itsearviointin. Yhteenvedon perusteella voidaan sanoa riskienhallinnan tilan olevan edellisvuoden tasolla.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

KOY Virastotalon purkamisesta tulee suunnitelmakaudella kaupungin taseesta alaskirjattavaa noin 1,3 miljoonaa euroa. Tiedossa ei ole muita omaisuuskohteita, joiden hankinnan tai luovutuksen yhteydessä voisi syntyä menetyksiä. Tiedossa ei ole myöskään syitä, joiden perusteella omaisuuden arvo tai käyttöarvo alenisi tavanomaista enemmän lähitulevaisuudessa tai syitä, joiden perusteella kaupunki voisi joutua korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen.

Hyvinvointialueudistuksessa luovutetaan irtainta omaisuutta korvauksetta hyvinvointialueelle. Lainsäädännön mukaisesti ne kirjataan peruspääomaa vastaan alas vuoden 2023 avaavassa taseessa.

Sopimustoiminta

Ohje sopimusjohtamisen ja sopimushallinnan järjestämisestä on hyväksytty kaupunginhallituksessa 2017. Uusi sopimushallinnan sovellus on otettu käyttöön vuoden 2022 kuluessa.

Kaupungin sopimushallinnassa on jokaisella sopimuksella vastuuhenkilö ja sopimushallintaan on mahdollista laittaa vastuuhenkilölle hälytys, mikäli sopimus edellyttää reagointia esimerkiksi tietyn päivämäärän suhteen.

Sosiaali- ja terveystaloudellisia sekä pelastuspalveluita koskevat sopimukset siirretään hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023 alkaen. Siirto on vaatinut vahvaa valmistelua syksyllä 2022.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäistä tarkastusta suorittaa controller kaupunginjohtajan alaisuudessa ja työsuunnitelman hyväksyy kaupunginhallitus. Controller avustaa konsernihoitoa kaupunkikonsernin toiminnan seurannassa.

Controller raportoi kerran vuodessa kaupunginhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle tarkastuksen tulokset. Raportti sisältää merkittävimmät havainnot.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Talousarvion mukaisen tuloksen muuttumiseen vaikuttaneet keskeiset tekijät on kuvattu edellä kappaleessa ” Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa”.

Taulukko sisältää kaupungin ja taseyksiköiden luvut ilman sisäisiä ja keskinäisiä eriä. Eriytetyt tulos- ja rahoituslaskelmat sekä taseet esitetään erikseen jäljempänä toimintakertomuksessa.

Tunnuslukujen asukasmäärä 31.12.2022 eli 19 828 asukasta on Tilastokeskuksen julkaisema ennakkoväkiluku vuoden vaihteen tilanteesta. Aiempien vuosien luvut Tilastokeskuksen julkaisemia vuoden viimeisen päivän lukuja.

KAUPUNKI YHTEENSÄ		
TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
1 000 euroa	2022	2021
Toimintatuotot	32 293	32 415
Valmistus omaan käyttöön	618	723
Toimintakulut	-140 342	-133 475
Toimintakate	-107 430	-100 337
Verotulot	105 935	100 244
Valtionosuudet	21 116	19 009
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	735	745
Muut rahoitustuotot	1 763	1 560
Korkokulut	-356	-608
Muut rahoituskulut	1 028	-1 028
Vuosikate	22 791	19 584
Poistot ja arvonalentumiset	-14 071	-9 935
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tilikauden tulos	8 719	9 650
Tilinpäätössiirrot	-7 933	-7 233
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	786	2 416
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / toimintakulut, %:a	23,1	24,4
Vuosikate / poistot, %:a	162,0	197,1
Vuosikate, euroa / asukas	957	969
Asukasmäärä	19 828	19 579

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja rahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulo- ja rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Asukasmäärän tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo- ja rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja otto- ja lainan, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella. Tarkastelu tapahtuu rahoituslaskelmakaavan ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Vuonna 2022 tunnusluvut ovat heikentyneet hieman lainanhoitokatteita lukuun ottamatta edelliseen vuoteen verrattuna. Esimerkiksi toiminnan ja investointien rahavirta viideltä vuodelta on pienentynyt, koska vuoden 2022 luku on miinusmerkkinen. Suurin syy tähän on investointimenojen suuruus. Tunnusluvut ovat kuitenkin hyvällä tasolla.

KAUPUNKI YHTEENSÄ		
RAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT	2022	2021
1 000 euroa		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	22 791	19 584
Satunnaiset erät, netto	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-2 503	-3 048
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-23 140	-16 915
Rahoitusosuudet investointeihin	23	361
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 661	4 157
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 168	4 139
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-13
Antolainasaamisten vähennykset	351	200
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6 500	-3 000
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 248	-69
Rahoituksen rahavirta	-901	-2 882
Rahavarojen muutos	-2 069	1 257
Rahavarat 31.12.	7 618	9 687
Rahavarat 1.1.	9 687	8 430
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€	11 212	17 131
Investointien tulorahoitus, %:a	98,6	118,3
Laskennallinen lainanhoitokate	22,2	9,6
Lainanhoitokate	22,2	9,6
Kassan riittävyys, pv	17,1	23,4
Asukasmäärä	19 828	19 579
Laskennallinen lainanhoitokate=lainanhoitokate, koska vieras pääoma koostuu lyhytaikaisista kuntatodistuksista.		
Lainanhoitokatteessa on lyhennysmääränä käytetty 1/8-osaa lainamäärästä, koska vieras pääoma koostuu lyhytaikaisista kuntatodistuksista.		

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteen lisäksi lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Kunta voi halutessaan esittää myös todellisten lainanlyhennysten mukaisesti lasketun lainanhoitokatteen.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$ Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavariihin lasketaan rahoitus-arpopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä: Tuloslaskelmasta: Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön Korkokulut Muut rahoituskulut Rahoituslaskelmasta: Investointimenot Antolainojen lisäys Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset) Kassan riittävyys voidaan esittää myös kuukausittaisena lukusarjana tai graafisesti. Rahavarojen määränä käytetään tällöin joko kuukauden päiväkohtaista keskiarvoa tai valittua kuukauden määräpäiväsaldoa. Kassasta maksuina käytetään kuukauden kassasta maksuja ja päiväkerroina 30 pv.

Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Kuntajaoston taseen laatimisesta antaman yleisohjeen mukaisesti tarkemmin eritelty, sentin tarkkuudella laadittu tase esitetään tilinpäätöksen tilinpäätöslaskelmat-osassa.

TASE, kaupunki yhteensä, milj. eur					
VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	172,7	164,2	OMA PÄÄOMA	129,9	129,1
Aineettomat hyödykkeet	3,5	1,0	Peruspääoma	67,3	67,3
Aineettomat oikeudet	0,4	0,5	Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	61,8	59,4
Muut pitkävaikutteiset menot	3,1	0,5	Tilikauden yli- / alijäämä	0,8	2,4
Aineelliset hyödykkeet	134,4	128,1	POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	16,0	8,1
Maa- ja vesialueet	28,0	25,8	Poistoero ja varaukset	16,0	8,1
Rakennukset	46,0	49,5	PAKOLLISET VARAUKSET	0,7	1,7
Kiinteät rakenteet ja laitteet	44,3	41,2	Eläkevaraukset	0,0	0,0
Koneet ja kalusto	3,1	3,0	Muut pakolliset varaukset	0,7	1,7
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,2	1,1
Enn.maksut ja keskeneräiset han	13,0	8,5	Valtion toimeksiannot	0,0	0,2
Sijoitukset	34,8	35,2	Lahjoitusrahastojen pääomat	0,2	0,8
Osakkeet ja osuudet	22,2	22,1	Muut toimeksiintojen pääomat	0,0	0,1
Muut lainasaamiset	12,2	12,6	VIERAS PÄÄOMA	41,5	42,9
Muut saamiset	0,4	0,4	Pitkäaikainen	14,2	13,5
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,0	0,0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,0	0,0
Lahjoitusrahastojen varat	0,0	0,0	Saadut ennakot (koroton)	0,0	0,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	15,6	18,7	Liittymismaksut ja muut velat (koroton)	14,2	13,5
Vaihto-omaisuus	0,3	0,3	Lyhytaikainen	27,3	29,4
Aineet ja tarvikkeet	0,3	0,3	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5,5	12,0
Valmiit tuotteet	0,0	0,0	Saadut ennakot	2,1	0,1
Saamiset	7,7	8,7	Ostovelat	7,0	5,6
Pitkäaikaiset saamiset	0,1	0,1	Muut velat	3,1	2,8
Muut saamiset	0,1	0,1	Siirtovelat	9,8	8,8
Siirtosaamiset	0,0	0,0	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	188,4	182,9
Lyhytaikaiset saamiset	7,6	8,5	TASEEN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Myyntisaamiset	5,9	5,6	Omavaraisuus-%	78,3	75,1
Lainasaamiset	0,0	0,0	Suhteellinen velkaantuneisuus-%	26,0	30,1
Muut saamiset	0,6	0,5	Kertynyt yli- / alijäämä, milj. eur	62,6	61,8
Siirtosaamiset	1,1	2,4	Kertynyt yli- / alijäämä, eur / asukas	3 158	3 158
Rahoitusomaisuusarvopaperit	0,2	0,2	Lainakanta 31.12., milj. eur	5,5	12,0
Muut arvopaperit	0,2	0,2	Lainakanta 31.12., eur / asukas	277	613
Rahat ja pankkisaamiset	7,4	9,5	Lainat ja vuokravastuut, 31.12., milj. eur	14,9	21,1
VASTAAVAA YHTEENSÄ	188,4	182,9	Lainat ja vuokravastuut, 31.12., eur / asukas	753	1 080
			Lainasaamiset, milj. eur	12,2	12,6
			Asukasmäärä	19 828	19 579

TASEEN TUNNUSLUVUT

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Niissä kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti alempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuuden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

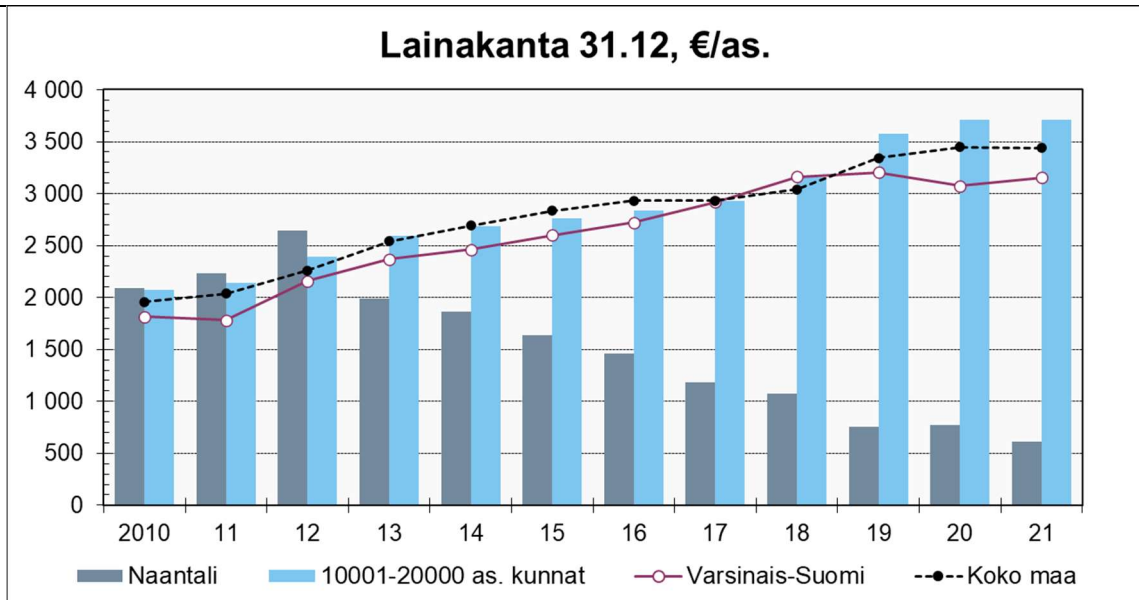
Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

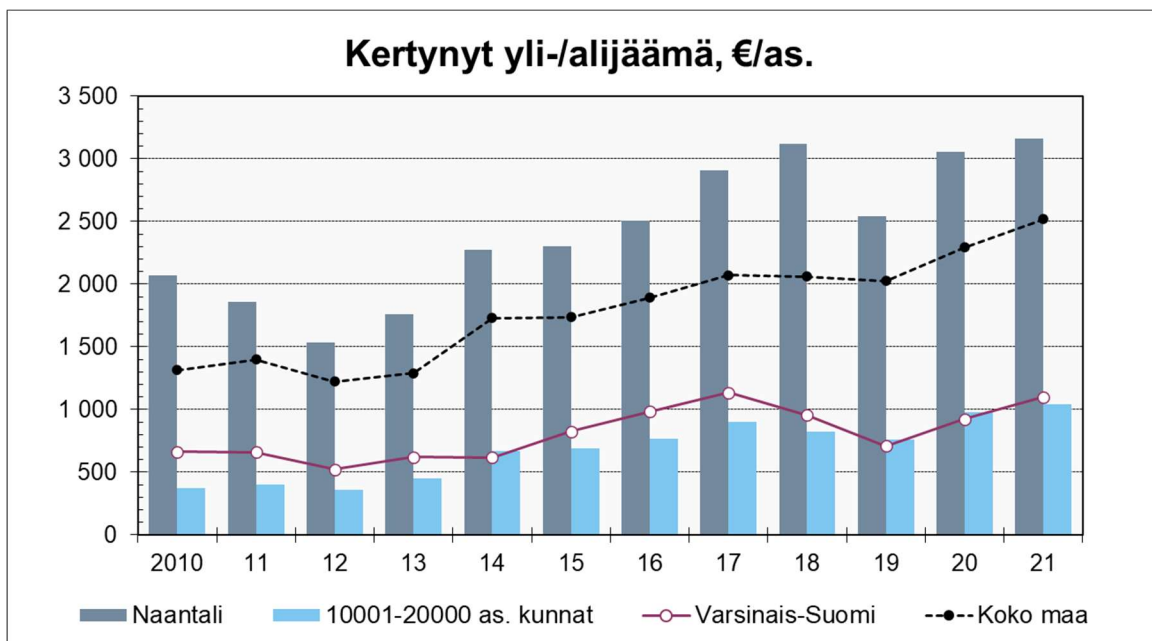
Korollisten lainojen määrä taseessa 31.12.2022 oli 5 500 000 euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa määrä oli 30 276 296 euroa. Edelliseen tilinpäätökseen verrattuna lainamäärä väheni 6,5 miljoonaa euroa.

Merkittävä ero talousarvion ja tilinpäätöksen lainamäärissä johtuu merkittävästi paremmasta tuloskehityksestä kuin talousarviossa ennakoitiin. Jo vuosi 2021 päättyi pienempään lainamäärän kuin vuoden 2022 talousarvion valmistelun aikaan ennakoitiin.

Alla olevassa pitkän aikavälin vertailussa Naantalin lainakanta on laskenut vuodesta 2013 lähtien vuoteen 2019 asti kun taas verrokkien lainakanta on jatkanut melko tasaista nousua ylöspäin. Vuonna 2020 lainakanta lähti pieneen nousuun suuren investointitahdin vuoksi, mutta vuonna 2021 lainakanta laski jälleen. Merkittävän investointiohjelman toteutus jatkuu, ja vahvan tulorahoituskehityksen johdosta lainakanta laski lisää vuonna 2022. Suunnitelmakauden investointiohjelma on kuitenkin mittava, ja vuodesta 2024 alkaen kuntatalous tiukentuu huomattavasti. Näin ollen lainamäärä tulee myös kasvamaan suunnitelmakaudella. Lähtötilanne tiukkenevaan kuntatalouteen on Naantalissa kuitenkin hyvä.

Kaupungin ylijäämän / alijäämän kehitys

Merkittävimpien muutoksien taustatekijöitä Naantalin kehitykseen:

- vv. 2009 – 2012 esim. poistot olivat väärin arvioidut (taustalla mm. kuntaliitos ja sataman mittavat nopeapoistoiset investoinnit)
- 2013 verotilitykset olivat merkittävästi suuremmat kuin teoreettinen maksuunpano ("rytmihäiriö")
- 2014 satamatoiminta yhtiöitettiin, tuloslaskelmaan kirjattiin 6,5 miljoonan euron suuruinen satunnainen tulo
- 2017 verotulotilitykset kehittyivät hyvin. Tilivuonna purettiin investointivarausta 1,0 milj. euroa.
- 2019 tilinpäätöksessä siirrettiin kertynyttä ylijäämää peruspääomaan 15,0 milj. euroa.
- 2020 valtion maksamat koronatuet vahvistivat kuntataloutta myös Naantalissa
- 2021 valtion maksamat koronatuet kattoivat koronapandemiasta aiheutuneet kustannukset. Käyttöomaisuuden myynti toteutui poikkeuksellisen korkeana ja sähkön myynti tuotti myös tuloa.

- 2022 sähkön välitys tuotti ennätysellisesti myyntituottoja, verotulot kehittyivät erinomaisesti ja ylittivät talousarvion 6,8 miljoonaa euroa. Valtio korvasi koronapandemiasta syntyneet kustannukset. Ylijäämää pienentää tehtävä investointivaraus 8,0 miljoonaa euroa.

Kertynyttä ylijäämää on pitkällä aikavälillä Naantalissa verrokkeja enemmän. Kehityskaari kaikissa on samansuuntainen, mutta taso jolla liikutaan, on Naantalissa korkeampi. Varsinais-Suomessa ylijäämä on kääntynyt laskuun vuoden 2017 jälkeen, mutta nousi jälleen vuonna 2020. Vuosi 2020 korjasi yleistä laskevaa trendiä ylöspäin valtion koronatukien ansiosta, ja sama trendi jatkui vuonna 2021.

Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa taseyksikkö on yhdistelty rivi riviltä.

Kokonaistulot ja -menot -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KAUPUNGIN KOKONAISTULOT JA -MENOT			
TULOT	mij. eur	MENOT	mij. eur
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	32,3	Toimintakulut	140,3
Verotulot	105,9	- Valmistus omaan käyttöön	-0,6
Valtionosuudet	21,1	Korkokulut	0,4
Korkotuotot	0,7	Muut rahoituskulut	-1,0
Muut rahoitustuotot	1,8	Satunnaiset kulut	0,0
Satunnaiset tuotot	0,0	Tulorahoituksen korjaukset	
Tulorahoituksen korjaukset	0,0	Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien		- Pak. varausten lis (+), väh (-)	1,0
hyödykkeiden luovutusvoitot	-1,5	- Pysyvien vastaavien	
Investoinnit		hyödykkeiden luovutustappiot	0,0
Rahoitusosuudet investointeihin	0,0	Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		Investointimenot	23,1
luovutustulot	1,7	Rahoitustoiminta	
Rahoitustoiminta		Antolainasaamisten lisäykset	0,0
Antolainasaamisten vähennykset	0,4	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	6,5
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	Oman pääoman vähennykset	0,0
Oman pääoman lisäykset	0,0	Kokonaismenot yhteensä	169,7
Kokonaistulot yhteensä	162,4		
Täsmäytys:			
Kokonaistulot ./ Kokonaismenot =	-7,32		
Rahavarojen muutos ./ Muut maksuvalmiuden muutokset =			-7,32

KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty, kpl	Ei yhdistelty, kpl
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	4	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt		
Muut yhtiöt	4	
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt	1	
Kuntayhtymät	6	1
Osakkuusyhteisöt	2	1
Muut omistusyhteisyyshyhteisöt		
Yhteensä	17	2

Yhteisökohtainen erittely kunnan omistuksesta muissa yhteisöissä esitetään liitetiedoissa.

Turun Seutukuntayhtymä perustettiin vuonna 2022, mutta sen täysimääräinen toiminta on alkanut vasta vuonna 2023. Lisäksi Green Industry Park Oy on määräaikainen osakeyhtiö, jonka merkitys konsernitilinpäätöksessä on vähäinen. Olennaisuuden periaatteen mukaisesti näitä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen.

Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä sekä Varsinais-Suomen Erytishuoltopiirin kuntayhtymä lakkaavat 31.12.2022 ja siirtyvät lainsäädännön määräysten mukaisesti hyvinvointialueille, joten ne yhdistellään konsernitilinpäätökseen nyt viimeistä kertaa.

Kaupungin henkilöstömäärä käsitellään henkilöstökertomuksessa. Keskeisten konserniyhteisöjen henkilöstöpanoskuvaus on alla. Henkilöstön määrä on kasvanut 18 henkilöllä vuodesta 2021.

	Voimassa olevat palvelussuhteet
Naantalin kaupunki*	1 089,0
Naantalin Vuokratalot Oy	5,0
Naantalin Energia Oy	17,0
Naantalin Matkailu Oy	6,0
Naantalin Satama Oy	19,0
Naantalin Musiikkijuhlasäätiö	1,0
Konserni yhteensä	1 137,0

Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupunginhallitus ohjaa tytäryhtiöiden toimintaa ja valvoo osakkuusyhtiötä.

Kaupunginvaltuuston 23.4.2018 hyväksymä konserniohje sisältää toimintaohjeen Naantalin Energia Oy:lle, Naantalin Matkailu Oy:lle, Naantalin Vuokratalot Oy:lle ja Naantalin Satama Oy:lle. Naantalin Energia Oy:n osalta konserniohjetta muutettiin kaupunginvaltuuston päätöksellä 24.8.2020 § 56.

Talousarviossa 2022 oli seuraavat osinko-odotukset

- Naantalin Energia Oy maksaa osinkoa 350 000 euroa vuoden 2021 tuloksen perusteella
- Naantalin Satama Oy maksaa osinkoa 350 000 euroa vuoden 2021 tuloksen perusteella
- Naantalin Vuokratalot Oy maksaa yhtiön sijoitetuille varoille kohtuullisena tuottona 100 000 euroa vuonna 2022
- Naantalin Matkailu Oy:lle ei ole asetettu osinkovaatimusta.

Naantalin Energia Oy maksoi osinkoa 300 000 euroa ja Naantalin Satama Oy 350 000 euroa. Naantalin Vuokratalot Oy maksoi 100 000 euroa.

Palvelutoimintaa harjoittavien yhteisöjen tavoitteena on palvelutehtävästä suoriutuminen yhtiön talouden tasapaino säilyttäen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat vaihtelevasti:

Naantalin Vuokratalot Oy:n osalta on seurattu erityisesti asuntojen käyttöastetta, vuokrasaattavia, jonoja ja yhtiön kiinteistöihin kohdistuvaa korjausvelkaa, joiden osalta tilanne on ollut varsin hyvä. Käyttöaste on pysynyt hyvänä ja se on vuoden vaihteessa 98,75 %. Vuokrasaattavien kehitykseen on kiinnitetty erityistä huomiota ja niiden määrä on kääntynyt laskuun edelliseen vuoteen verrattuna. Perus- ja huoneistokorjauksia on tehty hieman vähemmän kuin vuonna 2021 (0,5 miljoonan euron arvosta). Uusi kohde, Lounatuuli 9, valmistui asuntomesualueelle toukokuussa 2022. Lisäksi uusia kohteita on rakenteilla Ruotumestarintielle, ensimmäinen osa kohteesta valmistui tammikuussa 2023 ja toinen osa toukokuussa 2023. Maa- lämpöhankkeeseen saatiin ARAn avustusta.

Naantalin Matkailun vuosi oli positiivinen, liikevaihto ylsi lähes vuoden 2019 tasolle. Koronavuosina 2020-2021 liikevaihto putosi reilusti. Asuntomessut olivat koko matkailutoimialalle kaivattu piristysruiske. Lisäksi mm. Kultarannan opastuskierrokset tekivät ennätyksen ja myyntipalveluissa sekä Naantali Campingissä ylettiin lähes vuoden 2019 tasolle.

Naantalin Energia Oy:n liikevaihto oli 11,2 miljoonaa euroa, jossa on kasvua 14,5 % vuoteen 2021 verrattuna. Liikevaihdon kasvun syinä ovat vilkas rakentaminen toiminta-alueella ja siten uudet sähkökäyttöpisteet, lämmitysmuotojen muutos sekä sähköautoilun lisääntyminen, vaikka samaan aikaan asiakkaat ovat pyrkineet sähkön käytön vähentämiseen. Edellisenä vuonna alkanut sähkön markkinahinnan nopea ja jyrkkä nousu jatkui koko kevään ja kesän 2022. Hinnannousu talttui vasta syksyllä, mutta pysyi edelleen poikkeuksellisen korkealla. Yhtiö teki merkittävän ratkaisun myyntiliiketoiminnan riskien poistamiseksi kesällä 2022, jolloin tehtiin komissiosopimus Vattenfall Oy:n kanssa. Sähkön hintakehityksen ohella vuoden 2022 tuloksen romahdutti Fennovoiman ydinvoimahankkeen alaskirjaus. Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli -1 743 046,80 euroa (v. 2021: 783 557,48 euroa). Yhtiön kokonaisinvestoinnit olivat 2,1 milj. euroa. Olennainen muutos vuoden aikana oli sähkön markkinahinnan erittäin nopea, jyrkkä ja pitkäaikainen nousu. Miinusmerkkisestä tuloksesta johtuen Naantalin Energia Oy ei maksa osinkoa vuonna 2023. Tämä on huomioitu kaupungin vuoden 2023 talousarviossa.

Naantalin Satama Oy:n liikevaihto oli 8,1 milj. euroa, jossa on laskua 1,7 % aiempaan vuoteen verrattuna. Liikevaihto pieneni maailmantalouden ja Venäjän hyökkäyssodan takia, vaikkakin näiden yhteisvaikutus oli kuitenkin keväällä arvioitua pienempi. Yhtiön tulos ennen siirtoja ja veroja oli 793 710,35 euroa, mikä on 50 % vuoden 2021 tulosta pienempi. Yhtiön investoinnit

olivat suuret, 10,8 miljoonaa euroa (vuonna 2021 0,7 milj. euroa). Investoinneilla varaudutaan Finnlinesin uusien laivojen liikennöintiin, joka alkaa vuonna 2023.

Naantalin Musiikkijuhlasäätiölle myönnettiin lisävavustusta koronapandemian jälkikaikujen vetotettua yleisöä, kuten muissakin kulttuuritapahtumissa vielä kesällä 2022.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat vuoden aikana ja sen jälkeen

Muita olennaisia tapahtumia (kuten esimerkiksi määräämisvallan hankkiminen konsernin ulkopuolisessa yhteisössä tai muut merkittävät muutokset mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa tai toimialassa) ei ole ollut.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Hyvinvointialueet aloittivat 1.1.2023 alkaen, ja kunnista siirtyi sosiaali- ja terveystoimen palveluiden sekä pelastuspalveluiden järjestämisen sekä tuotantovastuu hyvinvointialueiden tehtäväksi. Tämä on historiallisen suuri muutos kuntien tehtäviin. Samalla pienenee kuntien kokonaistalous yli puolella sekä meno- että tulopuolelta. Kun emokaupunki pienenee, konsernin merkitys kasvaa. Näin suuri muutos pakottaa jäljelle jäävän organisaation pohtimaan uudestaan kunnan identiteettiä ja roolia, sekä omistajapolitiikkaa ja konserniohjausta.

Sota Ukrainassa, inflaatio sekä korkomarkkinoiden kehitys vaikuttavat koko konsernin toimintoihin. Nämä seikat tuovat toimintaan ja talouteen epävarmuutta.

Naantalin Vuokratalot Oy jatkaa vuokra-asuntojen tarjoamista sekä asuntokannan hyvää hoitoa suunnitelmien mukaisesti. Uudisrakennuksia ja yhteensä 84 asuntoa valmistuu Ruutumiehenkadulle vuoden 2023 aikana.

Vuoden 2023 tunnelmat matkailun osalta ovat odottavat. Kuluttajien käyttäytyminen on koronapandemian jälkeen muuttunut, ja matkojen sekä tapahtumien osallistuminen varmistuu vasta aivan viime hetkellä. Naantalin Matkailu Oy:n toimintaan vaikuttaa sesongin kävijämäärät, ja näihin vaikuttavat vallitsevat sääolosuhteet, yleinen taloudellinen tilanne sekä myös globaalit haasteet, joka voivat vaikuttaa matkailijoiden päätöksiin. Kansainvälisen myynnin ja resurssien keskittäminen Visit Turku Archipelago Oy:öön vaikuttaa Naantalin Matkailu Oy:n toimintaan. Matkailukauden pidentämiseen tähdätään tapahtumia lisäämällä yhdessä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Naantalin Energia Oy:n toimitusvarmuuteen liittyvät investointivaatimukset pitävät yhtiön korvausinvestointien tason korkeana aina vuoteen 2028 asti. Naantalin näkymät alueen asukasmäärästä ja rakentamisesta ovat positiiviset, joten sähkönkäyttö tulee kasvamaan pitkällä jännteellä. Uusi Energiaviraston nelivuotinen valvontajakso käynnistyy vuoden 2024 alussa, mutta sen laskentaperusteiden muutoksista ei ole vielä tietoa.

Sähkön markkinahinta laski alkuvuonna 2023, mutta sen pysyvyydestä ei ole takeita. Vuosi 2023 tulee olemaan ensimmäinen koko vuosi, jossa yhtiön sähkönyynti pohjautuu komission malliin.

Naantalin Satama Oy:n toimintaan vaikuttaa Suomen ja maailman taloustilanteen heijastuminen viennin ja tuonnin liikennemääriin. Suomen ja maailman taloustilanne on ollut kaksi edellistä vuotta epävakaa ja näkymä on edelleen hyvin epävarma Venäjän hyökkäyssodan vaikutusten vuoksi. Sataman liikenteeseen vaikutukset ovat toistaiseksi olleet vähäiset. Matkustajaliikenne on ylittänyt pandemiaa edeltävän tason. Finnlinesin uudet alukset otetaan käyttöön vuonna 2023, ja ne lisäävät sekä rahti- että matkustajaliikenteen kapasiteettia.

TSE:n monopoltoimivaltojen hiilen tuonti loppui kesällä 2021, mutta palautui jälleen kesällä 2022, koska hakkeen tuonti Venäjältä päättyi. Sataman alueen pitkäjänteinen kehitys ja infrastruktuurin jatkuva ylläpito on tärkeää. Haasteena on sovittaa operaatiot ja liikenne ahtaalle satama-alueelle, jossa volyymit ovat isoja.

Turun Seudun Energiatuotanto Oy:n monipolttoainevoimalaitoksen hiilestä on valtaosa korvautunut biopolttoaineilla. Sähkömarkkinoiden epävarmuus heijastuu myös TSE:n toimintaan polttoaineiden hintatason ja saatavuuden sekä sähkön markkinahinnan vaikeasti enustettavana vaihteluna.

Kaupungin ja Neste Oyj:n välisessä riita-asiassa välimiesoikeus antoi päätöksen keväällä 2017. Neste Oyj on riitauttanut Satamayhtiön oikeuden periä infrastruktuurimaksuja. Asian selvitystyö on kesken ja aiheuttaa kustannuksia.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernin johtamista, ohjausta ja tehtäviä koskevat säännökset on otettu 5.6.2017 voimaan tulleeseen hallintosääntöön ja konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 23.4.2018, ja sitä päivitettiin valtuustossa 24.8.2020 Naantalin Energia Oy:n osalta.

Ohjeen mukaan kaupunginhallitus johtaa ja ohjaa kaupunkikonsernia. Kaupunginhallituksen tehtävänä on valvoa ja ohjata tämän ohjeen mukaisesti, että tytäryhteisöt toimivat kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Kaupunginhallitus valvoo myös sitä, että näiden yhteisöjen toimintapolitiikat ovat kaupungin päämäärien mukaiset.

Konserniyhteisöjen toimitusjohtajat ovat raportoineet toiminnasta kaupunginjohtajalle. Kaupungin kuuden kuukauden osavuosisiraportin yhteydessä on raportoitu kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle suurimpien konserniyhteisöjen välintilinpäätöksistä. Kaupungin omistajapolitiikkaa on toteutettu yhtiökokouksissa, joita varten on tarvittaessa annettu kaupunginhallituksen erillinen toimintaohje.

Konserniyhteisöt voivat käyttää kaupungin palveluja, kun niistä erikseen sovitaan. Käyttö on ollut vähäistä.

Tytäryhtiöiden hallitukset päivittävät ja kehittävät riskikartoituksia vähintään kerran vuodessa sekä aina, kun suunnitellaan uudenlaista toimintaa, palveluja tai tuotteita. Hallitukset saavat tilikauden aikana tietoa mahdollisista riskeistä eikä kuluneella tilikaudella ole havaittu merkittäviä puutteita riskienhallinnassa.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen kuuluvat konsernituloslaskelma, konsernitase, konsernirahoituslaskelma sekä niiden liitteenä ilmoitettavat tiedot (kuntalaki 114 § 2 mom.).

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
1 000 euroa	2022	2021
Toimintatuotot	96 085	93 506
Toimintakulut	-193 864	-182 266
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta) + / -	-21	63
Toimintakate	-97 800	-88 697
Verotulot	105 935	100 244
Valtionosuudet	21 116	19 009
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot +	17	139
Muut rahoitustuotot +	1 198	953
Korkokulut -	-1 108	-1 174
Muut rahoituskulut -	995	-1 056
Vuosikate	30 353	29 416
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-28 765	-15 952
Tilikauden yli- ja alipariarvot + / -		
Arvonalentumiset	-1 839	0
Omistuksen eliminointierot	0	-41
Satunnaiset erät + / -		
Tilikauden tulos	-252	13 423
Tilinpäätössiirot + / -		
Tilikauden verot	-176	-505
Laskennalliset verot	-276	-217
Vähemmistöosuudet + / -	-7	-1
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-710	12 700
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / toimintakulut, %:a	49,6	47,4
Vuosikate / poistot, %:a	99,2	184,4
Vuosikate, euroa / asukas	1 531	1 514
Asukasmäärä	19 828	19 427

Konsernin tuloslaskelmassa näkyy poistotason huomattava nousu verrattuna edelliseen vuoteen. Mukana suunnitelman mukaisissa poistoissa on emokaupungin 4,4 miljoonan kertapoistot suunnitelman mukaisten poistojen lisäksi.

Naantalin kaupunki muutti poistosuunnitelmaansa ja samalla yhtenäisti rakennusten poistoajat 30 vuoteen. Naantalin Vuokratalot Oy muutti myös poistosuunnitelmaansa vuoden 2022 aikana. Konsernitilinpäätöksessä noudatetaan emokaupungin poistosuunnitelmaa, ja jos tytäryhteisön poistosuunnitelma poikkeaa emokaupungin vastaavasta, on konsernitilinpäätöksessä tehtävä näiden välillä poistojen oikaisu, jolla tytäryhteisön poistot muutetaan emokaupungin poistosuunnitelman mukaiseksi. Naantalin Vuokratalot Oy:n yhdistelyssä kaupunkikonserniin on tehty poistojen oikaisu molempien organisaatioiden poistosuunnitelman muutosten johdosta, ja sen vaikutus poistojen määrään on kertaluontoisesti 8,2 miljoonaa euroa. Vastaavasti rakennusten arvo on konsernitaseessa pienentynyt tällä summalla. Tulevina vuosina poisto-oikaisun suuruusluokka on huomattavasti pienempi.

Koska poistot yhteensä ovat lähes kaksinkertaiset edelliseen vuoteen verrattuna, konsernin tilikausi painuu 0,7 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Vaikutusta on myös sillä, että tytär- sekä

osakkuusyhteisöjen tulokset ovat huonompia kuin edellisenä vuonna, eikä emokaupungin hyvä tulos riitä tätä kompensoimaan.

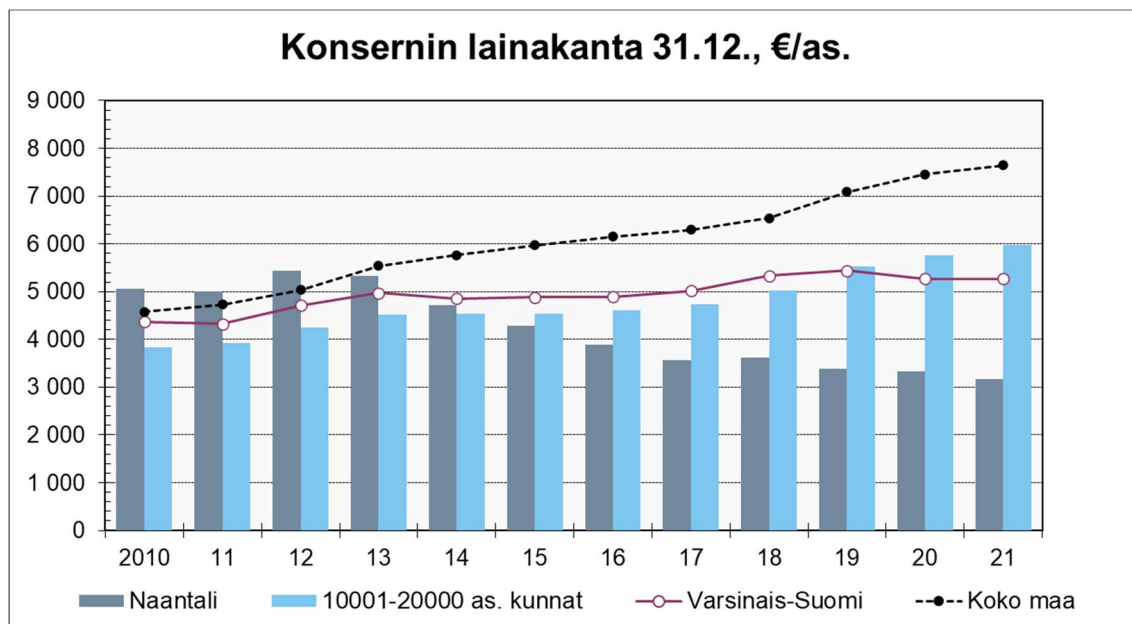
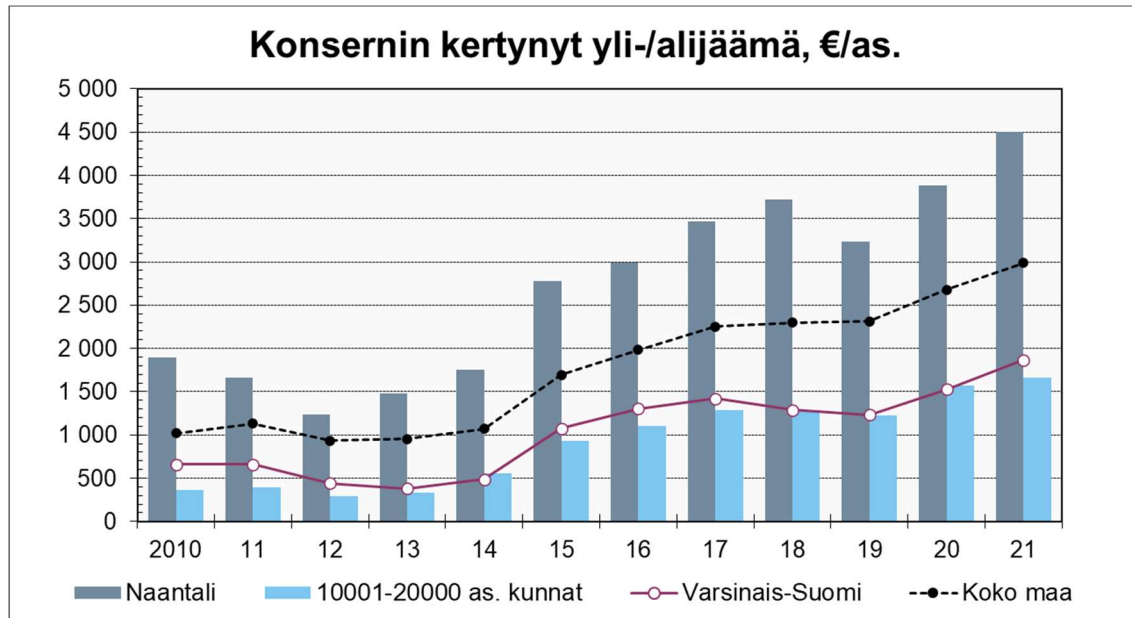
KONSERNI YHTEENSÄ				
RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT				
1 000 euroa				
	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	30 353		29 416	
Satunnaiset erät, netto				
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-176		-505	
Tulorahoituksen korjauserät	-2 501	27 675	-3 068	25 842
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-53 207		-27 152	
Rahoitusosuudet investointeihin	231		424	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 709	-51 267	4 217	-22 511
Toiminnan ja investointien rahavirta		-23 593		3 331
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset -	-40		-105	
Antolainasaamisten vähennykset +	0	-40	0	-105
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys +	26 316		4 618	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys -	-5 627		-4 155	
Lyhytaikaisten lainojen muutos + / -	-4 730	15 959	-3 428	-2 965
Oman pääoman muutokset				
Oman pääoman muutokset		0		13
Muutokset vähemmistöosuudessa		0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset + / -				
Toimeksiantojen ja varojen pääomien muutokset + / -	-853		295	
Vaihto-omaisuuden muutos + / -	72		109	
Saamisten muutokset + / -	1 233		-3 133	
Korottomien velkojen muutokset + / -	5 206	5 659	3 416	686
Rahoituksen rahavirta		21 578		-2 372
Rahavarojen muutos + / -		-2 014		959
Rahavarat 31.12.		18 287		20 301
Rahavarat 1.1.		20 301		19 342
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€		-13 256		17 839
Investointien tulorahoitus, %:a		57,3		110,1
Laskennallinen lainanhoitokate		3,02		2,90
Lainanhoitokate		6,47		5,30
Kassan riittävyys, pv		26,4		34,3
Asukasmäärä		19 828		19 579

Rahoituslaskelmasta nähdään, että konsernin investointitaso oli vuonna 2022 lähes kaksinkertainen edelliseen vuoteen nähden. Vuoteen 2022 osui emokaupungin isot investoinnit, samoin Sataman sekä Vuokratalojen. Investointien kattamiseksi konsernin yhtiöt ovat tarvinnut 26,3 miljoonaa euroa uutta pitkäaikaista lainaa. Emokaupungin lainamäärä pieneni 6,5 miljoonaa euroa.

KONSERNITASE, milj. eur					
VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	261,9	239,8	OMA PÄÄOMA	156,3	157,0
Aineettomat hyödykkeet	3,7	1,3	Peruspääoma	67,3	67,3
Aineettomat oikeudet	0,5	0,7	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	0,0	0,0
Muut pitkävaikutteiset menot	3,2	0,6	Arvonkorotusrahassto	0,0	0,0
Ennakkomaksut			Muut omat rahastot	1,6	1,6
Aineelliset hyödykkeet	247,7	226,5	Ed. tilikausien yli-/alijäämä	88,1	75,4
Maa- ja vesialueet	35,3	32,5	Tilikauden yli-/alijäämä	-0,7	12,7
Rakennukset	98,4	103,3	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0,0	0,0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	77,5	70,0	PAKOLLISET VARAUKSET	1,9	3,0
Koneet ja kalusto	8,2	7,2	Eläkevaraukset	0,0	0,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1	Muut pakolliset varaukset	1,9	3,0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	28,0	13,3	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,9	1,6
Sijoitukset	10,5	12,0	VIERAS PÄÄOMA	135,9	114,4
Osakkuusyhteisöosuudet	0,6	0,6	Pitkäaikainen	89,6	68,0
Muut osakkeet ja osuudet	6,2	7,7	Korollinen	66,5	45,8
Muut lainasaamiset	1,6	1,6	Koroton	23,1	22,2
Muut saamiset	2,1	2,1	Lyhytaikainen	46,3	46,5
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,7	0,5	Korollinen	11,4	16,1
Valtion toimeksiannot			Koroton	34,9	30,4
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,0	0,0			
Muut toimeksiantojen varat	0,7	0,5			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	32,5	35,8	YHTEENSÄ	295,1	276,0
Vaihto-omaisuus	0,8	0,9	Konsernitaseen tunnusluvut		
Saamiset	13,3	14,6	Omavaraisuus-%	53,5	57,1
Pitkäaikaiset	0,1	0,1	Suhteellinen velkaantuneisuus-%	59,6	53,3
Lyhytaikaiset	13,2	14,4	Kertynyt yli- / alijäämä, milj. eur	87,4	88,1
Rahoitusarvopaperit	1,2	3,2	Kertynyt yli- / alijäämä, eur / asukas	4 410	4 501
Rahat ja pankkisaamiset	17,1	17,1	Lainakanta 31.12., milj. eur	77,8	61,9
			Lainakanta 31.12., eur / asukas	3 926	3 161
YHTEENSÄ	295,1	276,0	Lainat ja vuokravastuut, 31.12., milj. eur	91,8	61,9
			Lainat ja vuokravastuut, 31.12., eur / asukas	4 631	3 161
			Lainasaamiset, milj. eur	1,6	1,6
			Asukasmäärä	19 828	19 579

Konsernin tunnusluvut ovat heikentyneet vuonna 2022 edelliseen vuoteen verrattuna. Suurin vaikuttava tekijä tässä on aiempaa suuremmat investoinnit sekä niiden rahoittamiseksi tarvittu vieras pääoma. Omavaraisuusaste on kuitenkin vielä yli 50 %, mutta suhteellinen velkaantuneisuus on noussut jo lähelle 60 %:a.

Kaupunkikonsernin talouden kehityksestä on käytettävissä Kuntaliiton julkaisema tunnuslu-
kuaineisto, joka perustuu Tilastokeskukselle ja vuodesta 2021 alkaen Valtiokonttorille toimi-
tettuun tietoon virallisista tilinpäätöksistä. Tästä aineistosta on valikoitu oheiset graafit ku-
vaamaan konsernin talouden kehitystä. Tarkastelussa on otettava huomioon, että kuntakon-
sernin lukuihin sisältyvät kaikki ohjeiden mukaan yhdisteltävät yhteisöt, mm. kuntayhtymät.

Yllä olevista aikasarjoista näkyy Naantalin konsernin kehitys verrattuna saman kokoluokan kuntiin, Varsinais-Suomen kuntakonserneihin sekä koko maan vastaaviin. Ylijäämä on omaa luokkaansa Naantalissa verrokkeihin nähden ja lainakanta on laskeva kun koko maan sekä saman kokoisten kuntien lainakannat nousevat. Varsinais-Suomen kuntakonsernien lainakanta kääntyi laskuun vuonna 2020.

Vuonna 2022 konsernin tunnuslukujen kehitys muuttui toisenlaiseksi. Tulos painui alijäämäiseksi ja lainakanta lähti nousuun emokaupungin toisenlaisesta kehityksestä huolimatta. Emokaupungin sekä konserniyhteisöjen yhteinen haaste on investointipaineiden hallinta sekä sitä kautta velkaantumisen pitäminen kohtuullisena.

Kuntakonsernien taloudellisia tunnuslukuja vuosilta 2019-2021												
Tunnusluku	Naantali			10001-20000 as. kunnat			Varsinais-Suomi			Koko maa		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Asukasluku 31.12.	19314	19427	19579	617377	615349	602335	479341	481403	483477	5525292	5533793	5548241
Toimintakate, €/as.	-4 521	-4 629	-4 530	-5 619	-5 689	-6 023	-5 242	-5 317	-5 380	-5 097	-5 236	-5 395
Vuosikate, €/as.	1 004	1 452	1 502	486	978	818	457	945	998	812	1 250	1 219
Vuosikate %:a poistoista	135	193	184	82	151	123	72	150	163	100	147	140
Tilikauden tulos, €/as.	280	701	686	-28	350	157	-11	317	366	61	423	368
Investointien omahankintamenot, €/as.	1 136	1 131	1 365	998	1 061	1 092	961	862	1 087	1 581	1 627	1 500
Investointien tulo-rahoitus, %	88	128	110	49	92	75	48	110	92	51	77	81
Toiminnan ja invest. rahavirta, €/as.	-41	327	170	-402	-33	-220	-383	110	-38	-537	-163	-110
Rahavarat, €/as.	511	996	1 037	1 138	1 377	1 230	1 105	1 063	1 100	1 416	1 681	1 751
Kassan riittävyys, pv	18	35	34	36	43	35	36	35	34	42	49	49
Omavaraisuusaste, %	53,5	55,5	57,1	36,9	37,8	37,3	38,9	40,8	41,6	41,9	42,1	42,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	58,8	56,6	53,3	69,7	68,3	70,3	72,8	68,4	65,7	84,4	84,2	82,9
Lainakanta, €/as.	3 388	3 338	3 161	5 522	5 760	5 977	5 445	5 273	5 267	7 084	7 458	7 650
Lainanhoitokate	3,8	5,5	5,7	0,7	1,8	3,4	1,0	1,6	2,3	1,4	2,0	1,9
Laskennallinen lainanhoitokate	2,2	3,2	3,4	0,7	1,3	1,2	0,7	1,4	1,7	0,9	1,3	1,5
Kertynyt yli-/alijäämä, €/as.	3 235	3 883	4 501	1 228	1 574	1 663	1 234	1 525	1 867	2 313	2 677	2 986

Yllä olevista tunnusluvuista näkyy kolmen vuoden trendi Naantalin kuntakonsernin kehityksessä verrattuna koko maan keskimääriin tietoihin. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen ja vuodesta 2021 alkaen Valtiokonttorin keräämään aineistoon, joka perustuu hyväksytyihin tilinpäätöksiin. Suurella osalla tunnuslukujen kehitystrendit kulkevat samaan suuntaan sekä Naantalissa että koko maassa. Naantalin luvut ovat pääosin parempia kuin kunnissa keskimäärin. Ainoastaan kassan riittävyys on ollut huonompi kuin kunnissa keskimäärin. Koko maassa toiminnan ja investointien rahavirta on ollut koko tarkastelujakson negatiivinen, Naantalissa se on kääntynyt positiiviseksi 2020. Tämä tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Vuosien 2020 ja 2021 luvuissa näkyy kuntatalouden yleisesti kohentuva tilanne, joka johtui pääosin valtion myöntämistä, runsaista koronatuista kunnille. Vuoden 2022 tunnusluvut kääntyvät huonommiksi, kuten aiemmin on todettu.

KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ

Tilikauden 2022 tulos on 8,7 miljoonaa euroa positiivinen ennen vapaaehtoista varausta. Tulorahoitus eli vuosikate on 22,8 miljoonaa euroa ja 8,7 miljoonaa euroa suurempi kuin poistojen yhteismäärä.

Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta on rahoituslaskelman mukaan 1,2 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Vuosikate parani alkuperäisestä talousarviosta 12,9 miljoonaa euroa. Vuoden lopun lainakanta on 5,5 miljoonaa euroa (vähennystä edelliseen tilinpäätökseen 6,5 milj. euroa).

Kaupungin toimintakate on -107,4 miljoonaa euroa, mikä on 3,2 % vähemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa. Kasvua edelliseen tilinpäätökseen on 7,1 %.

Tilikauden tulos on 9,4 miljoonaa euroa yli varsinaisen talousarvion.

Toimintatuotot ovat 8,5 miljoonaa euroa suuremmat kuin alkuperäisessä talousarviossa. Toimintakulut ovat 5,0 miljoonaa euroa suuremmat kuin alkuperäisessä talousarviossa.

Bruttoinvestointien alkuperäinen määrä oli 18,2 miljoonaa euroa ja toteutuma oli 23,1 miljoonaa euroa.

Tilinpäätökseen sisältyy kaatopaikkojen jälkihoitoa varten kerätyistä varoista muodostettu pakollinen varaus (pintarakennerahasto). Varauksen kokonaismäärä on sama kuin edellisenä vuonna eli 640 590 euroa. Tämä varaus koskee seudullisen jätehuoltoyhtiön käytössä olevia kaatopaikkoja. Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:ltä saadun tiedon mukaan varauksen tuloutus alkaa vuonna 2024.

Vanhojen kaatopaikkojen jälkiselvitysvarausta (maisemointi) on tilinpäätöksessä 12 904,29 euroa. Varausta käytettiin 7 616,00 euroa vuonna 2022.

Tilinpäätöksessä 2021 tehty pakollinen varaus, 1 028 257,30 euroa, on purettu täysimäärisesti varauksen perusteiden poistuttua korkomarkkinoiden muutoksen johdosta.

Kaupungin tilikauden tulos on +8 719 360,16 euroa. Olemassa olevia vapaaehtoisia varauksia puretaan poistoerona suunnitelman mukaan 66 717,72 euroa. Uusia vapaaehtoisia varauksia muodostetaan 8 000 000 euroa edellä esitetyn mukaisesti. Näin kaupungin tilikauden ylijäämäksi muodostuu +786 077,88 euroa, mikä ehdotetaan lisättäväksi edellisten vuosien ylijäämään.

Kaupungilla on taseessaan aikaisemmilta vuosilta kumulatiivista ylijäämää 61,8 miljoonaa euroa. Kun siihen lisätään vuoden 2022 ylijäämä, muodostuu ylijäämäksi yhteensä 62,4 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos ei anna aihetta kuntalain 118 § mukaisesti tasapainottamistoimenpiteisiin.

Kaupunginhallitus päättää 27.3.2023

- **merkitä tiedoksi tilikauden 2022 tuloksen +8 719 360,16 euroa**
- **tulouttaa poistoeroja suunnitelman mukaan 66 717,72 euroa**
- **muodostaa uusia vapaaehtoisia varauksia 8 000 000 euroa**
- **merkitä tiedoksi tilikauden ylijäämän +786 077,88 euroa, mikä ehdotetaan lisättäväksi edellisten vuosien ylijäämään**
- **hyväksyä ja allekirjoittaa tilinpäätöksen ja**
- **lähettää vuoden 2022 tilinpäätöksen tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajille.**